Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0146

Pamattiesību stāvoklis Eiropas Savienībā 2024. un 2025. gadā

Eiropas Parlamenta 2026. gada 29. aprīļa rezolūcija par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2024. un 2025. gadā (2025/2135(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES),

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (“Harta”),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 14. maija Direktīvu (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI[2] (Cietušo tiesību direktīva), Komisijas 2023. gada 12. jūlija priekšlikumu, ar kuru groza Cietušo tiesību direktīvu (COM(2023)0424) un iestāžu sarunās panākto provizorisko vienošanos,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371,

---

1 OV L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

2 OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 11. aprīļa Regulu (ES) 2024/1083, ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts)[3],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 11. aprīļa Direktīvu (ES) 2024/1069 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību”)[4] (*SLAPP* novēršanas Direktīva),

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 27. aprīļa Ieteikumu (ES) 2022/758 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”)[5],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, Euratom) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai[6] (Nosacītības regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)[7],

– ņemot vērā Padomes 2008. gada 28. novembra Pamatlēmumu 2008/913/TI par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm[8],

– ņemot vērā Komisijas 2008. gada 2. jūlija priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426) (Horizontālā diskriminācijas aizlieguma direktīva), ko Komisija 2025. gada jūlijā pēc iepriekšējā paziņojuma par tā atsaukšanu nolēma saglabāt darba kārtībā, un ņemot vērā, ka šis priekšlikums joprojām tiek izskatīts Padomē,

---

3 OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
4 OV L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.
5 OV L 138, 17.5.2022., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.
6 OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
7 OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
8 OV L 328, 6.12.2008., 55. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

– ņemot vērā Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības[9] (Rasu vienlīdzības direktīva),

– ņemot vērā ES LGBTIK līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam (COM(2020)0698), dzimumu līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam (COM(2020)0152), Personu ar invaliditāti tiesību stratēģiju 2021.–2030. gadam (COM(2021)0101), ES rasisma apkarošanas rīcības plānu 2020.–2025. gadam (COM(2020)0565), ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģisko satvaru 2020.–2030. gadam (COM(2020)0620) un Komisijas paziņojumu par to atjaunināšanu un stiprināšanu,

– ņemot vērā jauno *LGBTIQ*+ līdztiesības stratēģiju 2026.–2030. gadam,

– ņemot vērā ES stratēģiju Pamattiesību hartas piemērošanas stiprināšanai (COM(2020)0711) un Komisijas gada ziņojumus, jo īpaši 2024. gada ziņojumu par ES Pamattiesību hartas piemērošanu – finansējums pamattiesību veicināšanai, aizsardzībai un īstenošanai (COM(2024)0456),

– ņemot vērā ES stratēģiju antisemītisma apkarošanai un ebreju dzīvesvides atbalstam (2021.–2030. gads) (COM(2021)0615),

– ņemot vērā ES rasisma apkarošanas stratēģiju 2026.–2030. gadam

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu “2024. gada ziņojums par tiesiskumu. Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā” (COM(2024)0800) un 2025. gada 8. jūlija paziņojumu “2025. gada ziņojums par tiesiskumu. Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā” (COM(2025)0900) un tam pievienotās 27 valstu sadaļas,

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 7. marta paziņojumu “Sieviešu tiesību ceļvedis” (COM(2025)0097), kurā izklāstīts ilgtermiņa redzējums par to, kā panākt dzimumu līdztiesību,

– ņemot vērā ANO cilvēktiesību līgumus un instrumentus cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības jomā, jo īpaši Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Starptautisko konvenciju par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu, Konvenciju par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu, ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, ANO līguma izpildes uzraudzības struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras, tostarp ANO īpašā referenta reliģijas vai ticības brīvības jautājumos pilnvaras (A/HRC/RES/49/5),

---

9 OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

– ņemot vērā Ministru komitejas 2006. gada 11. janvāra Ieteikumu Rec(2006)2 Eiropas Padomes dalībvalstīm par Eiropas noteikumiem cietumu jomā,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Eiropas Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai 2025. gada aprīlī publicēto 34. pārskata ziņojumu,

– ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRPD*), kuru ES ratificēja 2010. gada 23. decembrī un kurai ir pievienojušās visas dalībvalstis, *CRPD* fakultatīvo protokolu, ko ratificējušas 22 dalībvalstis, kā arī vispārējos komentārus par *CRPD* un ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejas apsvērumus,

– ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM),

– ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, pārstāvja mediju brīvības jautājumos un citu tās struktūru un amatpersonu ieteikumus un ziņojumus,

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju (ECTK),

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) spriedumus un judikatūru, tostarp judikatūru par pirmstiesas apcietinājumu, piemēram, spriedumus lietās *Letellier* pret Franciju (1991. gads), *Ilijkov* pret Bulgāriju (2001. gads) un *Buzadji* pret Moldovu (2016), kā arī Ministru komitejas gada ziņojumus par to izpildes uzraudzību,

– ņemot vērā Apvienoto Nācijas Organizācijas Pretkorupcijas konvenciju (*UNCAC*),

– ņemot vērā Eiropas Padomes, jo īpaši Venēcijas komisijas, Eiropas komisijas pret rasismu un neiecietību (*ECRI*), Ekspertu grupas vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanai (*GREVIO*), Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*), Diskriminācijas novēršanas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Parlamentārās asamblejas, Eiropas Sociālo tiesību komitejas un citu Eiropas Padomes struktūru ieteikumus, atzinumus, ziņojumus un rezolūcijas,

– ņemot vērā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra paziņojumus, ieteikumus, ziņojumus un valstu apmeklējumus, tostarp viņa 2025. gada 4. septembra ziņojumu “Patvēruma un migrācijas politikas eksternalizācija un cilvēktiesību normas”,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Žurnālistu drošības platformu,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija), ko Eiropas Savienība ratificēja 2023. gada 28. jūnijā,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Eiropas Sociālo hartu,

– ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru un ar to saistīto rīcības plānu,

– ņemot vērā 2022. gada 10. marta Lēmumu (ES) 2022/480 par izmeklēšanas komitejas izveidi, kuras uzdevums ir izmeklēt spiegprogrammatūras *Pegasus* un tai līdzīgu novērošanas spiegprogrammatūru izmantošanu, un izmeklēšanas priekšmeta, kā arī komitejas kompetences, skaitliskā sastāva un pilnvaru laika noteikšanu[10], rezolūcijas un ieteikumus, kas pieņemti, pamatojoties uz Izmeklēšanas komitejas *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanas izmeklēšanai (*PEGA*) darbu, un jo īpaši 2023. gada 15. jūnija ieteikumu Padomei un Komisijai pēc izmeklēšanas par iespējamiem pārkāpumiem un administratīvām kļūmēm Savienības tiesību aktu piemērošanā attiecībā uz *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanu[11],

– ņemot vērā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) ziņojumus, atzinumus un ieteikumus,

– ņemot vērā ES Pamattiesību aģentūras (*FRA*) ziņojumus, apsekojumus un atzinumus, jo īpaši tās 2024. gada ziņojumu par pamattiesībām un 2025. gada ziņojumu par pamattiesībām,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par pamattiesību stāvokli ES,

– ņemot vērā rezolūcijas par Komisijas ziņojumiem par tiesiskumu,

– ņemot vērā rezolūcijas par konkrētām dalībvalstīm,

– ņemot vērā 2024. gada 8. februāra rezolūciju par ES LGBTIK līdztiesības stratēģijas 2020.–2025. gadam īstenošanu[12],

– ņemot vērā 2022. gada 13. decembra rezolūciju par virzību uz vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanu personām ar invaliditāti[13],

– ņemot vērā 2022. gada 10. novembra rezolūciju par rasu taisnīgumu,

---

10 OV L 98, 25.3.2022., 72. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj.

11 OV C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

12 OV C, C/2024/6340, 7.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.

13 OV C 177, 17.5.2023., 13. lpp.

nediskriminēšanu un rasisma apkarošanu ES[14],

– ņemot vērā 2022. gada 8. marta rezolūciju par pilsoniskās sabiedrības rīcības iespēju samazināšanos Eiropā[15],

– ņemot vērā 2021. gada 14. decembra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par cīņu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu – kibervardarbību[16],

– ņemot vērā 2021. gada 16. septembra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par to, lai dzimumbalstīta vardarbība tiktu iekļauta kā jauna noziegumu joma LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītajā noziegumu jomu sarakstā[17], un 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par ES noziegumu jomu saraksta paplašināšanu, tajā iekļaujot naida runu un naida noziegumu[18],

– ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi[19],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A10-0042/2026),

A. tā kā vairākās dalībvalstīs tiek novērota demokrātijas lejupslīde, savukārt citas dalībvalstis saskaras arī ar problēmām, kas ietekmē demokrātijas standartus; tā kā šo satraucošo tendenci raksturo tiesiskuma situācijas pasliktināšanās, tiesu iestāžu neatkarības trūkums, korupcijas apkarošanas centienu un pamattiesību aizsardzības trūkums, demokrātiskās kontroles un līdzsvara un atsvara sistēmas vājināšanās un konstitucionālo normu instrumentalizācija;

B. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz LES 2. pantā noteiktajām kopīgajām vērtībām – cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošanu; tā kā šīs vērtības ir nostiprinātas Hartā un starptautiskajos cilvēktiesību līgumos; tā kā Harta ir daļa no ES primārajiem tiesību aktiem; tā kā šo vērtību ievērošana pēc pievienošanās ES ir pastāvīgs visu dalībvalstu pienākums un priekšnoteikums tam, lai tās varētu pilnībā izmantot visas Līgumā paredzētās tiesības un no dalības ES izrietošās priekšrocības;

---

14 OV C 161, 5.5.2023., 10. lpp.
15 OV C 347, 9.9.2022., 2. lpp.
16 OV C 251, 30.6.2022., 2. lpp.
17 OV C 117, 11.3.2022., 88. lpp.
18 OV C, C/2024/5733, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
19 OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.

C. tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kuru apdraudējums rada sistēmiskus riskus ES iedzīvotāju tiesībām un brīvībām; tā kā Savienības pašreizējā tiesiskuma rīkkopa ir svarīgs instrumentu kopums, kas nodrošina LES 2. pantā noteikto Savienības vērtību ievērošanu; tā kā, lai efektīvi novērstu un nepieļautu sistēmiskas problēmas tiesiskuma jomā visā ES, joprojām ir nepieciešama tiesiskuma rīkkopas pilnīga un konsekventa īstenošana, kā arī regulāra uzraudzība un turpmāki pasākumi;

D. tā kā EST un ECT spriedumu efektīvai īstenošanai ir būtiska nozīme pamattiesību un tiesiskuma ievērošanā Savienībā; tā kā atkārtota kavēšanās vai nespēja īstenot šādus spriedumus var apdraudēt uzticēšanos Eiropas cilvēktiesību sistēmai; tā kā ar gaidāmo spriedumu lietā C-769/22 Komisija/Ungārija LES 2. pants varētu tikt noteikts kā autonoms juridiskais pamats, tādējādi šajā ziņā stiprinot pārkāpuma procedūras;

E. tā kā ierobežotais progress notiekošajā LES 7. panta 1. punkta procedūrā pret Ungāriju apliecina nepieciešamību paātrināt un pastiprināt pašreizējos procesus; tā kā ir būtiski laikus panākt konkrētus rezultātus, lai nodrošinātu pamattiesību aizsardzību un apliecinātu Savienības apņēmību ievērot LES 2. pantā noteiktās vērtības;

F. tā kā korupcija joprojām rada nopietnas bažas, jo tā vājina demokrātisko pārskatatbildību, nopietni apdraud labu pārvaldību un mazina iedzīvotāju uzticēšanos iestādēm, liekot būtiskus šķēršļus LES 2. pantā noteikto ES vērtību ievērošanai, kā konsekventi uzsvērts Komisijas gada ziņojumos par tiesiskumu;

G. tā kā korupcija bieži vien ir viens no demokrātisko iestāžu vājināšanās iemesliem, un organizētā noziedzība to izmanto, lai iefiltrētos politikā un ekonomikā, izkropļotu demokrātiskos procesus un legalizētu nelikumīgi iegūtus līdzekļus; tā kā, lai atjaunotu visas sabiedrības uzticēšanos, tostarp tiesu un tiesībaizsardzības iestādēm, ir vajadzīgi pastāvīgi korupcijas apkarošanas centieni, ētiska politiskā vadība, stingra neatkarīga uzraudzība un spēcīga apņemšanās nodrošināt pārredzamību, pārskatatbildību un demokrātisko pamatvērtību aizsardzību;

H. tā kā organizētā noziedzība nopietni apdraud pamattiesības un tiesiskuma darbību vairākās dalībvalstīs; tā kā dažu dalībvalstu pieredze ir parādījusi īpašu preventīvo mehānismu, kas novērš organizētās noziedzības iefiltrēšanos publiskajā iepirkumā un Eiropas līdzekļu pārvaldībā, efektivitāti, ko tās panākušas, nosakot pienākumu veikt iepriekšējas pret mafiju vērstas pārbaudes pirms piekļuves valsts dotācijām un koncesijām piešķiršanas; tā kā šādu preventīvu mehānismu ieviešana Eiropas līmenī palīdzētu aizsargāt Savienības līdzekļu integritāti, aizstāvēt no organizētās noziedzības

cietušo kopienu pamattiesības un stiprināt iedzīvotāju uzticēšanos publiskajām iestādēm;

I. tā kā *GRECO* savā gada ziņojumā uzsvēra vairākās dalībvalstīs pastāvošas problēmas, jo īpaši attiecībā uz pārredzamības trūkumu likumdošanas procesā, stabila regulējuma trūkumu interešu konfliktu novēršanai, valdības locekļu un valsts amatpersonu rīcības kodeksu, piekļuvi informācijai par izmaiņām tiesību aktos un nepietiekami stingru korupcijas apkarošanas un integritātes nodrošināšanas sistēmu tiesībaizsardzības iestādēs; tā kā *GRECO* pētījumā par augstāko izpildvaras un tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonu darbības izvērtēšanu ir uzsvērusi, ka joprojām pastāv problēmas saistībā ar integritātes pārbaudēm attiecībā uz augstākā līmeņa valdības amatpersonām, kā arī tiesībaizsardzības iestāžu personāla pieņemšanu darbā un karjeras attīstību, jo īpaši augstākā līmeņa vadības amatos;

J. tā kā visā ES netiek pietiekami aizsargāti trauksmes cēlēji; tā kā dažas dalībvalstis vēl nav pilnībā vai pareizi transponējušas Trauksmes cēlēju direktīvu[2021]; tā kā 2024. un 2025. gadā EST piemēroja sodu sešām dalībvalstīm[22], kas nebija transponējušas Trauksmes cēlēju direktīvu; tā kā trauksmes cēlējiem ir būtiska loma pārkāpumu atklāšanā un ziņošanā par tiem, kā arī demokrātiskās pārskatatbildības un pārredzamības stiprināšanā, un viņu aizsardzība būtu jāgarantē un jāveicina;

K. tā kā ECT judikatūrā ir uzsvērts, ka pirmstiesas apcietinājums arī turpmāk būtu jāpiemēro izņēmuma kārtā tikai tad, ja tas ir absolūti nepieciešams un to pamato būtiski un pietiekami iemesli; tā kā pirmstiesas apcietinājuma neatbilstīga izmantošana apdraud tiesības uz brīvību, nevainīguma prezumpciju un tiesu sistēmu vispārējo taisnīgumu;

L. tā kā mediju brīvība vairākās dalībvalstīs joprojām ir apdraudēta, kā to apliecina Komisijas jaunākais ziņojums par tiesiskumu, kurā sniegti ieteikumi par to, kā novērst trūkumus saistībā ar mediju neatkarību, politisko spiedienu un to, ka turpinās uzbrukumi preses

---

20 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

21 https://commission.europa.eu/document/download/7cc63350-88c9-4c0b-a46e-04fc11e673e7_en?filename=COM_2024_269_1_EN_ACT_part1_v6.pdf.

22 Čehija, Vācija, Igaunija, Luksemburga, Ungārija un Polija; EST spriedumi lietās C-147/23, Komisija/Polija; C-149/23, Komisija/Vācija; C-150/23, Komisija/Luksemburga; C-152/23, Komisija/Čehija; C-154/23, Komisija/Igaunija un C-155/23 Komisija/Ungārija.

brīvībai, tostarp *SLAPP* izmantošana;

M. tā kā mediju plurālisma uzraudzības instrumenta (*MPM*) dati liecina par žurnālistu darba apstākļu pasliktināšanos, tostarp vardarbību, aizskaršanu un iebiedēšanu, mediju īpašumtiesību pieaugošo koncentrāciju, kā arī digitālo platformu pieaugošu ietekmi un budžeta ierobežojumiem; tā kā joprojām ir vajadzīgi papildu aizsardzības pasākumi, tostarp regulatoru neatkarības nodrošināšana, mediju īpašumtiesību pārredzamība, aizsardzība pret politisku iejaukšanos, kā arī labāka žurnālistu piekļuve informācijai un viņu drošības garantēšana;

N. tā kā Eiropas Padomes 2025. gada novērtējums par preses brīvību Eiropā liecina, ka mediju sagrābšana, sabiedrisko mediju neatkarības trūkums un MI izmantošana dezinformācijas kampaņās rada arvien lielāku apdraudējumu visā ES un tiešu risku demokrātijai[23]; tā kā preses brīvības saglabāšana un sabiedrības piekļuves nodrošināšana neatkarīgai un kvalitatīvai žurnālistikai ir viens no galvenajiem demokrātiskas sabiedrības pīlāriem; tā kā *SLAPP* joprojām apdraud mediju brīvību; tā kā *SLAPP* novēršanas direktīvā paredzētie aizsardzības pasākumi būtu jāattiecina arī uz iekšzemes lietām un krimināllietām; tā kā 2025. gada 8. augustā pilnībā stājās spēkā Eiropas Mediju brīvības akts; tā kā vairākās dalībvalstīs žurnālisti un mediju darbinieki ir bijuši pakļauti politiskām nomelnošanas kampaņām, publiskai nonievāšanai un organizētiem mēģinājumiem diskreditēt viņu darbu, bieži vien viņiem saskaroties ar ļaunprātīgu tiesvedību, draudiem, spiedienu, aizskaršanu un vardarbību, kas rada baiļu un pašcenzūras gaisotni un apdraud sabiedrības tiesības uz informāciju;

O. tā kā žurnālisti un mediju darbinieki vairākās valstīs saskaras ar nedrošiem apstākļiem, resursu trūkumu un nedrošu darba vidi, tostarp arvien biežāku vajāšanu un tiesvedību, kā arī ar citām grūtībām, kas cita starpā saistītas ar iebiedēšanu, juridisku spiedienu, politisku iejaukšanos, ierobežotu piekļuvi stabilam finansējumam un mediju plurālisma mazināšanos; tā kā daudzi žurnālisti izmeklēšanas laikā saskaras ar draudiem, uzbrukumiem un iebiedēšanu, un daži no viņiem pastāvīgu nāves draudu dēļ ir spiesti dzīvot policijas aizsardzībā; tā kā *MPM* 2024. gada ziņojumā ir norādīts, ka nedroši un nestabili žurnālistu darba apstākļi ir tieši ietekmējuši viņu neatkarību un darba kvalitāti visā Eiropā; tā kā žurnālistiem un mediju profesionāļiem ir jāspēj baudīt tiesības un uzņemties pienākumus, kas saistīti ar viņu darbu;

P. tā kā dezinformācija bieži vien ir daļa no plašākiem hibrīddraudiem, kuru mērķis ir vājināt demokrātiski izveidotas valdības, valstis vai

---

23 https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#.

alianses vai nodarīt tām kaitējumu; tā kā maldinošas informācijas un dezinformācijas izplatīšana, tostarp valsts atbalstītas un koordinētas tiešsaistes kampaņas, veicina polarizāciju, mazina uzticēšanos demokrātiskām iestādēm, kaitē vēlēšanu procesam un publisko debašu integritātei, apdraud vēlēšanu pamatprincipus, piemēram, vēlētāju brīvību veidot savu viedokli bez iejaukšanās, pārredzamību, iespēju vienlīdzību un taisnīgumu, un to pastiprina sociālo mediju un digitālo platformu ietekmes pieaugums, kas paātrina nepatiesa un manipulatīva satura izplatīšanu;

Q. tā kā algoritmisko manipulāciju izmantošana nepatiesu vai ekstrēmistisku vēstījumu izplatīšanai aizvien vairāk ietekmē sabiedrisko domu; tā kā izmaiņas satura moderācijas politikā un tās īstenošanas praksē dažās lielākajās platformās ir padziļinājušas šo tendenci un radījušas bažas par kaitīga satura un tiešsaistes manipulāciju pieaugošo izplatību; tā kā Komisija saskaņā ar Digitālo pakalpojumu aktu[24] ir sākusi izmeklēšanu par to, ka vairāku platformu darbībā netiek ievērotas prasības attiecībā uz dezinformācijas ierobežošanu un lietotāju aizsardzību;

R. tā kā neaizsargātas grupas, kuru medijpratība ir ierobežota, ir īpaši pakļautas riskam tiešsaistē, saskaroties ar mērķorientētām manipulācijām un kaitīgiem vēstījumiem; tā kā jaunieši joprojām ir īpaši pakļauti algoritmiskai neobjektivitātei un propagandai, jo viņiem trūkst pietiekami efektīvu digitālās pratības rīku; tā kā digitālās platformas var arī veicināt piekļuvi zināšanām, pilsonisko līdzdalību, kopienu veidošanu, inovācijas un pamattiesību īstenošanu; tā kā algoritmiskā neobjektivitāte un sociālo mediju platformu uzņēmējdarbības modelis, kura pamatā ir mikromērķorientēta reklāma, ietekmē naida runas izplatīšanos un pastiprināšanos un veicina diskrimināciju, tostarp rasismu, mizogīniju un vardarbību;

S. tā kā gaidāmajām ES dezinformācijas apkarošanas iniciatīvām, tostarp Eiropas demokrātijas vairoga iniciatīvai, ir pilnībā jāatbilst starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem;

T. tā kā jaunās tehnoloģijas, tostarp MI sistēmas, nodrošina ievērojamas iespējas inovācijai, ekonomikas izaugsmei un uzlabotiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, tomēr var arī padziļināt diskrimināciju, palielināt pastāvošo nevienlīdzību un radīt jaunus neobjektīvas attieksmes izpausmju veidus; tā kā tie rada nopietnas bažas saistībā ar privātumu un pamattiesībām un uz tiem būtu jāattiecina stingri aizsardzības pasākumi un skaidrs tiesiskais regulējums;

U. tā kā bērni visā ES saskaras ar pieaugošu psihoemocionālās

---

[24] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

veselības krīzi, ko izraisa algoritmisko metožu nekontrolēta ietekme, piemēram, atkarību izraisoši un manipulatīvi risinājumi, maldinošas saskarnes, kas mudina bērnus pavadīt aizvien vairāk laika pie ierīču ekrāniem, un kaitīga satura popularizēšana; tā kā tas negatīvi ietekmē bērnu veselīgu attīstību, garīgo labbūtību un drošību; tā kā pašreizējais ES tiesiskais regulējums, kas reglamentē tiešsaistes vidi, nepietiekami aizsargā bērnu psihoemocionālo veselību tiešsaistē;

V. tā kā spiegprogrammatūras, sejas atpazīšanas un novērošanas tehnoloģiju izmantošana rada nepieciešamību nodrošināt stingrus aizsardzības pasākumus, pārredzamību un demokrātisku uzraudzību, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu, aizsargātu pamattiesības un garantētu pilnīgu privātuma ievērošanu; tā kā tiek izmantotas jaunas tehnoloģijas, lai veidotu prognozes, profilus un riska novērtējumus, kas ietekmē cilvēku dzīvi un var nostiprināt sociālos aizspriedumus; tā kā sejas atpazīšanas tehnoloģiju izmantošana var radīt atturošu ietekmi uz tiesību uz miermīlīgu pulcēšanos īstenošanu un novest pie diskriminācijas; tā kā biometriskās masveida novērošanas prakses var apdraudēt pamattiesību ievērošanu; tā kā šādas prakses ir nopietns tiesību uz privātumu un vārda brīvības pārkāpums; tā kā būtu efektīvāk jāreglamentē jaunās tehnoloģijas, lai aizsargātu pamattiesības;

W. tā kā žurnālistu gadījumā novērošana ne tikai apdraud viņu drošību, bet arī viņu informācijas avotu konfidencialitāti, faktiski liedzot viņiem veikt savu darbu; tā kā tiek saņemts arvien vairāk pierādījumu un brīdinājumu par novērošanas darbībām uzņēmumos, valstu iestādēm būtu jāsniedz informācija par šo darbību mērogu, likumību un atbildības sadalījumu to veikšanā, nodrošinot cietušajiem skaidrību un efektīvu tiesisko aizsardzību;

X. tā kā vairākās dalībvalstīs ir plaši izplatīta spiegprogrammatūras tehnoloģiju izmantošana, tostarp no valsts puses[25]; tā kā spiegprogrammatūras izmantošana ir ļaunprātīga un nedemokrātiska prakse, kas apdraud tiesiskumu un pamattiesības mūsu sabiedrībā, un pret to pašlaik nav pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi; tā kā tehnoloģiju attīstība padara spiegprogrammatūras slēptu uzstādīšanu grūtāk konstatējamu un daudz izplatītāku;

Y. tā kā Parlamenta Izmeklēšanas komiteja *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanas izmeklēšanai (*PEGA*) konstatēja, ka vairākās dalībvalstīs pret žurnālistiem, pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem, advokātiem, opozīcijas pārstāvjiem un amatpersonām ir nelikumīgi izmantota tāda spiegprogrammatūra kā *Pegasus*, *Predator* un *Graphite*; tā kā tā konstatēja nopietnus privātuma, datu aizsardzības un vārda brīvības pārkāpumus un brīdināja, ka šāda prakse rada sistēmiskus draudus demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām Savienībā; tā kā *PEGA*

---

25 Piemēram, Grieķija, Kipra, Itālija, Ungārija, Polija un Spānija.

ieteikumu pilnīga īstenošana ir īpaši būtiska, lai novērstu turpmākus šādus pārkāpumus;

Z. tā kā nesen veikto žurnālistisko izmeklēšanu gaitā ir atklāts, ka dažos gadījumos ES līdzekļi, iespējams, ir piešķirti uzņēmumiem, kas izstrādā vai tirgo intruzīvas novērošanas tehnoloģijas, tostarp spiegprogrammatūru[26]; tā kā ir īpaši būtiski nodrošināt, lai ES finansējums neveicinātu tādas spiegprogrammatūras vai citu novērošanas rīku izstrādi, eksportu vai ieviešanu, kuru izmantošanā tiek pārkāptas pamattiesības un tiesiskuma principi;

AA. tā kā saskaņā ar Venēcijas komisijas sniegto informāciju spiegprogrammatūras tehnoloģijas varētu kļūt par efektīvu novērošanas rīku, ko iespējams izmantot, lai ierobežotu pamattiesības, īstenotu cenzūru un noteiktu krimināllatabildību par kritikas vai atšķirīgu viedokļu paušanu, kā arī vajātu vai pat apspiestu žurnālistus, cilvēktiesību aktīvistus, politiskos oponentus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, par ko liecina daudzie apgalvojumi un atklājumi;

AB. tā kā visā ES joprojām tiek ziņots par daudziem gadījumiem, kad, lai kontrolētu vai izklīdinātu pūļus, pret demonstrantiem tiek nesamērīgi izmantots spēks, tostarp vardarbība un nenāvējoši ieroči[27];

AC. tā kā ir pierādījumi, ka dažu ES fondu, tostarp iekšlietu fondu, līdzekļu izmantošana ir novedusi pie pamattiesību pārkāpumiem, tostarp diskriminācijas; tā kā ES līdzekļi būtu jāizmanto tā, lai veicinātu pamattiesību ievērošanu un nepieļautu šādus pārkāpumus; tā kā LES 2. pantā noteikto Savienības vērtību, tostarp tiesiskuma, demokrātijas un pamattiesību, ievērošana ir būtisks priekšnoteikums ES līdzekļu saņemšanai un izmantošanai, kā paredzēts Nosacītības regulā; tā kā dalībvalstīm un Komisijai, saņemot un izmantojot ES līdzekļus, ir jānodrošina pamattiesību ievērošana un atbilstība Hartai; tā kā lielāka pārredzamība, pārskatatbildība, efektīva ES līdzekļu piešķiršanas un izmantošanas uzraudzība un attiecīgo programmu novērtēšana ir būtiska, lai nodrošinātu atbilstību horizontālajiem veicinošajiem nosacījumiem;

AD. tā kā ir daudz ziņojumu par pamattiesību pārkāpumiem pie robežām, tostarp par sliktu izturēšanos, promraidīšanu un verbālu un fizisku vardarbību; tā kā pēdējos gados šāda prakse ir izveidojusies vairākās dalībvalstīs; tā kā tas ietver gadījumus, kad robežsargi vai citas amatpersonas necilvēcīgi vai pazemojoši izturas pret migrantiem; tā kā šāda prakse ir pretrunā pamattiesībām, ES tiesībām,

---

26 https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

27 https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm.

starptautiskajām cilvēktiesībām un bēgļu tiesībām, tostarp neizraidīšanas principam un kolektīvās izraidīšanas aizliegumam; tā kā dalībvalstīm un ES ir pienākums veikt rūpīgu un efektīvu izmeklēšanu par pamattiesību un cilvēktiesību pārkāpumiem pie robežām; tā kā par pamattiesību pārkāpumiem bieži vien netiek ziņots;

AE. tā kā saskaņā ar Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra ziņojumu „Patvēruma un migrācijas politikas eksternalizācija un cilvēktiesību normas” eksternalizācijas politika var izraisīt dalībvalstu atbildības iestāšanos, jo īpaši attiecībā uz neizraidīšanas principu, tiesībām uz dzīvību, brīvību no spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās, kolektīvas izraidīšanas un patvaļīgas aizturēšanas aizliegumu un tiesībām uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ko garantē ES un ANO līgumi, Harta un ECTK; tā kā ziņojumā kā viena no galvenajām jomām, kurās riski ir īpaši akūti, ir minēta patvēruma pieteikumu izskatīšana ārpus ES, ārējās atgriešanas procedūras un robežkontroles nodošana ārpakalpojumā, un vairākos šādos gadījumos ir dokumentēti nopietni pārkāpumi pret personām, kas ir ceļā;

AF. tā kā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs iesaka pirms iesaistīšanās ārējā sadarbībā veikt visaptverošus cilvēktiesību riska novērtējumus, izvērtēt notiekošo darbību ietekmi uz cilvēktiesībām, noteikt skaidrus un neapstrīdamus principus, kas izslēdz jebkādu sadarbību, kura varētu pakļaut cilvēkus pamattiesību pārkāpumu riskam, nodrošināt pienācīgus cilvēktiesību ievērošanas priekšnosacījumus un aizsardzības pasākumus un stiprināt pārredzamību, uzraudzību un pārskatatbildību; tā kā pienākumu sadalei starp dalībvalstīm un ES struktūrām vai aģentūrām nekad nevajadzētu radīt atbildības trūkuma situācijas[28];

AG. tā kā ANO Bērnu tiesību komiteja ir norādījusi, ka jebkura bērna aizturēšana tikai viņa vai viņa vecāku migrācijas statusa dēļ ir bērna tiesību pārkāpums un ir pretrunā bērna interešu nodrošināšanas principam; tā kā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas rezolūcijā “Mākslīgais intelekts un migrācija” ir uzsvērts, ka patvēruma meklētājiem vajadzētu būt tiesībām apstrīdēt MI ģenerētus pierādījumus, piemēram, kļūdainus interviju kopsavilkumus vai neobjektīvas analīzes, ka juridiskā palīdzība būtu jāpaplašina, lai atbalstītu attiecīgu lēmumu pārsūdzēšanu, ka gadījumos, kad kaitējumu rada algoritmiskās kļūdas, ir jānodrošina atlīdzinājums, un ka tehnoloģiskā inovācija nedrīkst notikt uz pamattiesību rēķina[29];

AH. tā kā dažu dalībvalstu reakcija uz neatbilstīgu migrāciju var novest

---

28 https://rm.coe.int/report-on-externalisation-of-migration-by-michael-o-flaherty-council-o/488028300a.

29 https://pace.coe.int/en/files/35698/html?utm.

pie pamattiesību pārkāpumiem un veicināt rasistisku vēstījumu izplatīšanos; tā kā ES un dalībvalstīm būtu jānodrošina bēgļu un migrantu dzīvības aizsardzība un jāveic efektīvi pasākumi, lai sauktu pie atbildības par pārkāpumiem;

AI. tā kā centieni apturēt patvēruma pieteikumu reģistrēšanu rada nopietnas bažas; tā kā ir jāievēro attiecīgo personu cilvēktiesības, jāizvērtē viņu aizsardzības vajadzības un jānodrošina efektīvi aizsardzības pasākumi personām, kas ir tiesīgas saņemt starptautisko aizsardzību; tā kā jaunais tiesiskais regulējums ES Migrācijas un patvēruma pakta ietvaros paredz pārskatītus noteikumus par patvēruma procedūrām, robežu pārvaldību un solidaritāti; tā kā, lai to efektīvi piemērotu, ir pilnībā jāievēro pamattiesības un ES un starptautiskās saistības; tā kā vairākas dalībvalstis joprojām saskaras ar ievērojamu spiedienu pie savām ārējām robežām; tā kā šo problēmu risināšanai ir vajadzīga koordinēta Eiropas līmeņa reakcija, tostarp racionalizētas un efektīvas procedūras, pilnībā ievērojot piemērojamo ES un starptautisko tiesisko regulējumu; tā kā, lai efektīvi pārvaldītu migrāciju, ir būtiski novērst to, ka kontrabandisti ļaunprātīgi izmanto Eiropas patvēruma sistēmu, un apkarot visu veidu transnacionālo organizēto noziedzību;

AJ. tā kā sievietes un meitenes saskaras ar pieaugošu un plaši izplatītu vardarbību tiešsaistē, naida runu un naida noziegumiem, kas būtiski ietekmē viņu ikdienas dzīvi, līdzdalību sabiedriskajā dzīvē un līdz ar to arī vienlīdzīgu pārstāvību; tā kā ES sieviešu tiesību ceļvedis un deklarācija par dzimumlīdztiesīgas sabiedrības principiem ir atzinīgi vērtējamas iniciatīvas, lai arī tās nav juridiski saistošas; tā kā ir steidzami jārīkojas, lai aizsargātu un veicinātu dzimumu līdztiesību un līdz ar to veidotu tādu Savienību, kurā valda līdztiesība;

AK. tā kā pieaugošā globālā ietekme ir veicinājusi tiešsaistes kopienu izveidi un devusi jaunu platformu vīriešu dzimuma ietekmētājiem, kuri izplata nepatiesu vēstījumu, ka feminisms un dzimumu līdztiesība kaitē vīriešiem, un pret sievietēm vērstu saturu, normalizē vardarbību pret sievietēm un meitenēm un arvien vairāk mijiedarbojas ar ekstrēmistu un radikālām kustībām;

AL. tā kā pēdējos gados ir pastiprinājusies pretestība dzimumu līdztiesībai; tā kā ar dzimumu saistītas vardarbības līmenis visā Savienībā joprojām ir augsts un šī vardarbība jo īpaši skar sievietes un meitenes, kā arī LGBTIK+ personas, ietverot arī seksuālo vardarbību un izvarošanu, it sevišķi to cilvēku gadījumā, kuri saskaras ar multiplo un intersekcionālo diskrimināciju; tā kā ar dzimumu saistīta kibervardarbība ir ar dzimumu saistītas vardarbības turpinājums tiešsaistes vidē; tā kā ar dzimumu saistīta kibervardarbība bieži noved pie pašcenzūras un var nopietni ietekmēt cietušo personīgo un profesionālo dzīvi; tā kā krimināltiesību sistēmas reakcija joprojām ir nepietiekama, lai

pienācīgi risinātu šo problēmu; tā kā policijas darbinieku apmācība par vispārīgajām prasmēm, kas vajadzīgas, lai uzklausītu un izprastu visus ar dzimumu saistītas vardarbības upurus un izturētos pret viņiem ar cieņu, ir būtiska, lai mazinātu nepietiekamu ziņošanu un novērstu atkārtotu kļūšanu par noziedzīga nodarījuma upuri; tā kā ir nepieciešams nodrošināt pieejamus ziņošanas mehānismus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai radītu drošāku vidi visiem ar dzimumu saistītas vardarbības upuriem;

AM. tā kā piekļuves liegšana drošiem un likumīgiem abortiem pakļauj sievietes nopietniem riskiem un tādējādi ir ar dzimumu saistītas vardarbības veids, jo sievietēm tiek atņemta autonomija un reproduktīvās izvēles brīvība; tā kā seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumi ir būtiska veselības aprūpes sastāvdaļa; tā kā vairāk nekā 20 miljoniem sieviešu ES joprojām nav pieejami droši un likumīgi aborti un citi seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību (*SRHR*) pakalpojumi, pakļaujot sievietes un meitenes nopietniem veselības riskiem un nepamatotam ekonomiskajam un psiholoģiskajam stresam; tā kā dažās dalībvalstīs tiek liegti būtiski veselības aprūpes pakalpojumi seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību (*SRHR*) jomā, un tas attiecas arī uz sievietēm un meitenēm, kas cietušas no seksuālas vardarbības, kavējot viņu atveseļošanos pēc nodarījuma; tā kā Eiropas pilsoņu iniciatīvā “Mana balss, mana izvēle” ES tiek aicināta nodrošināt piekļuvi drošiem un likumīgiem abortiem visām sievietēm, vienlaikus ievērojot Līgumos noteikto kompetenču sadalījumu; tā kā ECT ir nospriedusi, ka abortus ierobežojoši tiesību akti un to nekonsekventa īstenošana praksē ir sieviešu tiesību uz fizisko autonomiju un neaizskaramību pārkāpums;

AN. tā kā diskriminācija dzimuma, dzimtes un citu iemeslu dēļ ir aizliegta saskaņā ar Hartas 21. pantu;

AO. tā kā dalībvalstīm kā Konvencijas par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*) pusēm ir jāievēro tajā paredzētās saistības, tostarp 12. pants par sieviešu diskriminācijas izskaušanu veselības aprūpes jomā, lai nodrošinātu, ka vīriešiem un sievietēm ir vienlīdzīga piekļuve veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp tiem, kas saistīti ar ģimenes plānošanu;

AP. tā kā piekļuves liegšana drošiem un likumīgiem abortiem tiesību aktos un praksē diskriminē sievietes dzimuma dēļ, liedzot tāda veida veselības aprūpes pakalpojumus, kas var būt vajadzīgi tikai sievietēm; tā kā līdzīgi ierobežojumi nepastāv attiecībā uz veselības aprūpes pakalpojumiem, kas var būt vajadzīgi tikai vīriešiem;[30]

AQ. tā kā līdzekļi, kas Eiropā tiek novirzīti pret dzimumu līdztiesību

---

30 ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komiteja, *saskaņā ar Konvencijas fakultatīvā protokola 8. pantu 2024. gadā veiktā izmeklēšana attiecībā uz Poliju:Komitejas ziņojums*.

vērstām darbībām, ir pieauguši no 220 miljoniem USD 2019. gadā līdz 271 miljonam USD 2023. gadā, palielinoties par 23 %; tā kā ievērojamu daļu līdzekļu, kas tiek izmantoti pret dzimumu līdztiesību vērstu kustību atbalstīšanai visā ES, nodrošina ārvalstu subjekti;

AR. tā kā mediju ziņojumi liecina, ka ES finansējums agrāk ir ticis piešķirts organizācijām, kas maldina sievietes attiecībā uz viņu seksuālo un reproduktīvo veselību; tā kā jebkāda ES finansējuma piešķiršanā ir jāievēro LES 2. pantā un Hartā noteiktās Savienības kopīgās vērtības, nodrošinot, ka finansiālais atbalsts stiprina ES demokrātiskās vērtības;

AS. tā kā visā ES ir vērojams nepieredzēti intensīvs uzbrukums pilsoniskajai telpai un tiesībām uz miermīlīgu pulcēšanos, un tas cita starpā tiek īstenots ar juridiskiem un finansiāliem ierobežojumiem, finansējuma apturēšanu, nomelnošanas kampaņām, iebiedēšanu un krimināltiesvedības uzsākšanu; tā kā tiesībām uz miermīlīgu pulcēšanos ir īpaši būtiska nozīme demokrātiskā sabiedrībā;

AT. tā kā ANO Cilvēktiesību padome ir uzsvērusi, ka demokrātijas un tiesiskuma lejupslīdes tendence un drošības apsvērumu izmantošana politiskajā darba kārtībā visā pasaulē ir pastiprinājusi un padziļinājusi ierobežojumus tiesībām uz miermīlīgu pulcēšanos[31]; tā kā ir pastiprinājušies un joprojām rada nopietnas bažas uzbrukumi pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO) un cilvēktiesību aizstāvjiem, piemēram, tiem, kas aizsargā un veicina cilvēktiesības un vidiskās cilvēktiesības, kā arī strādā dzimumu līdztiesības, migrācijas un demokrātijas jomā un īsteno interešu pārstāvību; tā kā PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem, kas darbojas pamattiesību aizsardzības un veicināšanas jomā, ir būtiska loma Savienības vērtību aizsardzībā; tā kā to spēja darboties brīvi un neatkarīgi būtu jānodrošina un jāatbalsta visās dalībvalstīs;

AU. tā kā neaizsargātā situācijā esoši cilvēki, piemēram, bērni, sievietes, rasu un etniskās kopienas, LGBTIK+ personas, migranti un patvēruma meklētāji, personas ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēki, bieži saskaras ar naida runu un nievājošiem izteikumiem; tā kā vairākās dalībvalstīs politiķi un mediji izplata pret LGBTIK+ kopienu vērstus vēstījumus, kā arī tajās ir iesniegti un dažos gadījumos pat pieņemti pret LGBTIK+ personām vērsti tiesību akti; tā kā šāda rīcība ir pretrunā starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem un apdraud šo grupu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi;

AV. tā kā piekļuve finansējumam ir būtiska, lai pilsoniskā sabiedrība varētu attīstīties un īstenot savu uzraudzības lomu; tā kā dinamiska pilsoniskā sabiedrība un aktīva pilsoniskā telpa ir būtiski demokrātijas pīlāri; tā kā PSO arī ir ļoti svarīga loma, jo īpaši atbalstot marginalizētas kopienas un cita starpā sniedzot sociālos

---

31 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

pakalpojumus; tā kā savās politiskajās pamatnostādnēs Komisija apņēmās pastiprināt sadarbību ar PSO, kurām ir speciālās zināšanas un svarīga loma konkrētu sabiedrības jautājumu risināšanā un pamattiesību aizsardzībā;

AW. tā kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir ciešas partneres dalībvalstīm to centienos aizsargāt un veicināt pamattiesības; tā kā par humānās palīdzības sniegšanu joprojām patvaļīgi tiek noteikta kriminālatbildība; tā kā ierobežojumi un šķēršļi, kas skar (dalībvalstu veiktās) meklēšanas un glābšanas darbības, veicina to, ka cilvēki joprojām iet bojā; tā kā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs ir aicinājis ES dalībvalstis izbeigt represijas pret cilvēktiesību aizstāvjiem, kuri palīdz bēgļiem, patvēruma meklētājiem un migrantiem, un atturēties no noniecinošas, musinošas vai stigmatizējošas retorikas, kas vērsta pret viņiem un viņu lomu[32];

AX. tā kā gaidāmajai ES pilsoniskās sabiedrības stratēģijai būtu jānodrošina, ka ES politika tiek veidota un īstenota saskaņā ar LES 2. pantā un Hartā nostiprinātajām vērtībām; tā kā šajā stratēģijā būtu jāiekļauj vērienīgas iniciatīvas un kritēriji progresa novērtēšanai; tā kā Komisija ir paziņojusi par nodomu izveidot pilsoniskās sabiedrības platformu, kas palīdzētu centralizēt un saskaņot pilsoniskās sabiedrības dalībnieku iesaisti ES politikas veidošanā; tā kā šāda platforma būtu jāizstrādā un jāievieš sadarbībā ar organizēto AY sabiedrību

AY. tā kā nākamās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ietvaros būtu jāturpina nodrošināt pietiekamu, paredzamu un ilgtspējīgu ES ilgtermiņa finansējumu pilsoniskajai sabiedrībai, vienlaikus attiecībā uz visiem fondiem un programmām nodrošinot finanšu pārredzamību, pareizu pārvaldību un skaidras līgumsaistības; tā kā cilvēktiesību organizāciju finansēšana joprojām ir nepietiekama, sadrumstalota un nekonsekventa; tā kā šā finansējuma samazināšana, tostarp ASV Starptautiskās attīstības aģentūras (*USAID*) līdzekļu iesaldēšana, būtiski ietekmē pilsonisko sabiedrību visā ES, nopietni ierobežojot tās spēju aizstāvēt diskrimināciju cietušos, veicināt līdztiesību, nodrošināt pārskatatbildību un aizsargāt tiesiskumu un pamattiesības;

AZ. tā kā dažos gadījumos ES fondi ir atbalstījuši iniciatīvas, kas veicina segregāciju vai diskriminējošu praksi, tādējādi apdraudot līdztiesības mērķu sasniegšanu; tā kā ANO Cilvēktiesību padome ir aicinājusi nodrošināt, ka pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem paredzētais finansējums tiek izmantots, ievērojot dalībvalstu starptautiskos pienākumus un saistības cilvēktiesību jomā, un netiek ļaunprātīgi izmantots, lai kavētu viņu darbu vai apdraudētu viņu drošību[33];

---

32 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

33 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

BA. tā kā nopietnas bažas rada pastiprinātie mēģinājumi ierobežot vai mazināt sieviešu un LGBTIK+ personu pamattiesības ES; tā kā šie mēģinājumi galvenokārt ir vērsti uz reproduktīvās veselības aprūpi un tiesībām, dzimtes identitāti un dzimtes juridisku atzīšanu vai piekļuvi kvalitatīvai dzimumizglītībai; tā kā šie uzbrukumi ne tikai kaitē visneaizsargātākajiem sabiedrības locekļiem, bet arī nav savienojami ar ES vērtībām un starptautisko cilvēktiesību satvaru un tādēļ ir pretrunā ES tiesībām;

BB. tā kā pašlaik ES diskriminācijas novēršanas tiesību aktos ir nepilnības un daži diskriminācijas aizlieguma pamati attiecas tikai uz nodarbinātību un profesiju; tā kā tas ir novedis pie neviendabīgas aizsardzības un mākslīgas diskriminācijas pamatu hierarhijas; tā kā Līgumi un Harta ES piešķir pilnvaras un uzliek atbildību apkarot diskrimināciju saistībā ar visiem diskriminācijas pamatiem;

BC. tā kā visām dalībvalstīm ir pienākums rīkoties bērnu interesēs, tostarp aizsargājot ikviena bērna pamattiesības dzīvot ģimenē un aizliedzot bērnu diskrimināciju viņu vecāku civilstāvokļa vai seksuālās orientācijas dēļ vai viņu ieņemšanas veida dēļ; tā kā aptuveni 2 miljoni bērnu joprojām var saskarties ar situāciju, kad viņu vecāki par tādiem netiek atzīti citā dalībvalstī; tā kā 2022. gadā Komisija nāca klajā ar priekšlikumu Padomes regulai par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un publisku aktu akceptēšanu vecāku stāvokļa lietās un par Eiropas vecāku stāvokļa apliecības izveidi (COM(2022)0695) (Vecāku stāvokļa regula), par kuru Padomē vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

BD. tā kā ir paustas bažas par to, ka diskriminācija un rasisms joprojām ir plaši izplatīti visā ES, tostarp tiesību aktos un politikā, kā arī publiskās iestādēs, piemēram, tiesībaizsardzības iestādēs, un tiesu sistēmā; tā kā diskriminējoša tiesībaizsardzības prakse joprojām rada nopietnas bažas; tā kā rasializētas grupas nesamērīgi bieži tiek pakļautas apturēšanas un pārmeklēšanas procedūrām un saskaras ar pārmērīga spēka lietošanu un aizskaršanu; tā kā uzraudzības un pārskatatbildības mehānismi joprojām ir vāji un tos ierobežo neatkarīgas izmeklēšanas trūkums; tā kā vienlaikus ir efektīvi jānovērš vardarbība pret valsts amatpersonām;

BE. tā kā, neraugoties uz to, ka strukturālais rasisms ES līmenī ir oficiāli atzīts, tas joprojām izpaužas svarīgās sabiedriskās dzīves jomās dalībvalstīs; tā kā segregācija, tostarp izglītībā, un atkārtoti naida runas un naida noziegumu gadījumi nesamērīgi skar rasializētas kopienas un citas marginalizētas grupas, piemēram, LGBTIK+ personas; tā kā tie ir strukturāli šķēršļi un pamattiesību pārkāpumi, kas visā Savienībā kavē vienlīdzīgu piekļuvi iespējām, tiesībām un tiesiskajai aizsardzībai; tā kā tas negatīvi ietekmē sabiedrības uzticēšanos iestādēm un sociālo kohēziju;

BF. tā kā holokausta un vēsturiskās netaisnības, tostarp koloniālisma un

verdzības, mantojums joprojām ietekmē strukturālā rasisma izpausmes Eiropā; tā kā šīs vēsturiskās netaisnības atzīšana un pieminēšana, kā arī izglītošana par šiem jautājumiem ir būtiska, lai apkarotu rasismu un veicinātu līdztiesību un pamattiesību ievērošanu;

BG. tā kā intersekcionālajai diskriminācijai politikas veidošanā un praksē joprojām lielākoties netiek pievērsta pienācīga uzmanība; tā kā joprojām netiek ņemta vērā rasisma un dzimtes, invaliditātes, seksuālās orientācijas, dzimtes identitātes, dzimuma pašizpausmes un dzimumpazīmju, sociālekonomiskā statusa, migrantu izcelsmes un citu diskriminācijas pamatu savstarpēji pastiprinošā ietekme, tādējādi daudzus cietušos atstājot bez pienācīgas aizsardzības, atbalsta vai piekļuves efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem;

BH. tā kā nesenie apsekojumi, ko ES Pamattiesību aģentūra (*FRA*) veikusi melnādainu personu, ebreju, musulmaņu un LGBTIK+ personu vidū ES, liecina, ka šīs grupas Savienībā joprojām saskaras ar plaši izplatītām naida izpausmēm un diskrimināciju, kas norāda uz sistēmisku rasu diskrimināciju; tā kā bailes, maldīgi priekšstati un atšķirīgu sabiedrības grupu stigmatizēšana veicina diskrimināciju un neiecietību[34]; tā kā *ECRI* ir paudusi bažas par ksenofobiskiem, homofobiskiem un transfobiskiem izteikumiem, tostarp no politiķu un valsts amatpersonu puses; tā kā ikvienai personai ES ir vienādas tiesības būt pilntiesīgam un aktīvam sabiedrības loceklim un saņemt vienlīdzīgu attieksmi;

BI. tā kā nesenās likumdošanas un institucionālās reformas dažās dalībvalstīs rada nopietnas bažas par Hartas 47. pantā garantēto pamattiesību uz taisnīgu tiesu neatkarīgā un objektīvā tiesā ievērošanu; tā kā tiesu iestāžu neatkarība ir neatņemama tiesiskuma sastāvdaļa un priekšnoteikums visu pārējo pamattiesību efektīvai aizsardzībai; tā kā Starptautiskā Juristu komisija (*ICJ*) ir uzsvērusi, ka tieslietu padomēm arī turpmāk jābūt neatkarīgām no parlamentārās un izpildvaras ietekmes;

BJ. tā kā Ungārijas likums par vietējās identitātes aizsardzību, kas stājās spēkā 2025. gada 1. jūlijā, piešķir pašvaldību iestādēm pilnvaras ierobežot uzturēšanos, pamatojoties uz patvaļīgi noteiktiem kritērijiem, piemēram, izglītības līmeni, valodas prasmi un nodarbinātības statusu; tā kā šādi pasākumi var institucionalizēt rasu segregāciju mājokļu nodrošināšanas jomā un nesamērīgi ietekmēt romu kopienu, radot nopietnas bažas par ES tiesību aktu un pamattiesību ievērošanu;

BK. tā kā romu kopiena joprojām saskaras ar sistēmisku diskrimināciju, segregāciju, sociālo atstumtību un policijas vardarbību[35]; tā kā *FRA*

---

34 ES Pamattiesību aģentūra, 2025. gada ziņojums par pamattiesībām.
35 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million.

ziņojumi atklāj būtiskus trūkumus ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskā satvara īstenošanā, kā arī tajos ir uzsvērts, ka ir maz ticams, ka tiks sasniegti šā satvara 2030. gada mērķrādītāji[36]; tā kā romu piespiedu izlikšana no mājokļiem pēdējā laikā ir izraisījusi simtiem cilvēku, tostarp bērnu, vecāka gadagājuma cilvēku un personu ar invaliditāti, pārvietošanu; tā kā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs ir aicinājis nodrošināt ECT spriedumu izpildi attiecībā uz romu tiesībām[37];

BL. tā kā ES dzīvojošas personas ar invaliditāti joprojām saskaras ar vajāšanu un multipliem un intersekcionāliem diskriminācijas veidiem visās dzīves jomās, tostarp ar atteikumu nodrošināt atbilstīgus pielāgojumus, sociālekonomiskiem nelabvēlīgiem apstākļiem, sociālo izolāciju, ar dzimumu saistītu vardarbību, piemēram, piespiedu sterilizāciju, piekļuves trūkumu sabiedriskajiem pakalpojumiem, zemas kvalitātes mājokļiem, institucionalizāciju, nepietiekamu veselības aprūpi un iespēju sniegt ieguldījumu sabiedrības dzīvē un aktīvi tajā iesaistīties liegšanu;

BM. tā kā ES un dalībvalstīm, kuras vēl nav ratificējušas *UNCRPD* fakultatīvo protokolu, tas būtu jādara nekavējoties;

BN. tā kā *ECRI* ir aicinājusi valdības aktīvi veicināt migrantu iekļaušanu un apkarot jebkādu pret viņiem vērstu diskrimināciju[38]; tā kā rasisms un rasu diskriminācija turpina pastāvēt, tostarp migrācijas un patvēruma jomā; tā kā rasializēti migranti ir nesamērīgi pakļauti tiesību pārkāpumiem pie Savienības robežām un patvēruma un uzņemšanas sistēmās; tā kā trūkst skaidru aizsardzības pasākumu pret rasismu;

BO. tā kā sabiedrība lielākoties nav informēta par interseksuāļu situāciju ES; tā kā 2024. gada aprīlī vairākas Eiropas Padomes dalībvalstis atbalstīja pirmo ANO Cilvēktiesību padomes rezolūciju par interseksuāļu diskriminācijas un pret viņiem vērstas vardarbības un kaitīgas prakses apkarošanu;

BP. tā kā lielākā daļa dalībvalstu nav pietiekami īstenojušas Rasu vienlīdzības direktīvu; tā kā dažas dalībvalstis nav pilnībā vai pareizi transponējušas Padomes Pamatlēmumu 2008/913/TI par rasismu un ksenofobiju; tā kā ir jāpieliek lielākas pūles, lai apkarotu strukturālo

---

36 ES Pamattiesību aģentūra, “Rights of Roma and Travellers in 13 European countries – Perspectives from the Roma Survey 2024” (“Romu un klejotāju kopienu tiesības 13 Eiropas valstīs — 2024. gada romu apsekojuma rezultāti”).

37 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities.

38 https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet.

rasismu, tostarp novērstu vardarbīgu labējo ekstrēmistu vēstījumu ietekmi sabiedriskajās diskusijās[39], un nodrošinātu, ka dalībvalstis ievēro ES tiesību aktus diskriminācijas novēršanas jomā;

BQ. tā kā tiesu iestāžu pieejamība personām, kas cietušas no rasistiskiem naida noziegumiem un citu veidu naida noziegumiem un diskriminācijas, vairākās dalībvalstīs joprojām ir ļoti ierobežota nepietiekamu atbalsta pakalpojumu, šķēršļu naida un rasistisku motīvu atzīšanā un diskriminācijas novēršanas tiesību aktu vājas izpildes dēļ; tā kā tā rezultātā rasializētas kopienas un citas marginalizētas grupas joprojām saskaras ar tiesību pārkāpumiem un nespēj piekļūt efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem;

BR. tā kā vairākas dalībvalstis ir pastāvīgi ignorējušas ECT spriedumus;

BS. tā kā LESD 151. pantā ir minētas sociālās pamattiesības, piemēram, tās, kas izklāstītas Eiropas Sociālajā hartā; tā kā visā ES pieaug sociālekonomiskā nevienlīdzība, tostarp nabadzība un sociālā atstumtība, un tas rada lielas bažas; tā kā nevienlīdzības pamatā joprojām ir dziļi iesakņojies rasisms un piekļuves izglītībai, veselības aprūpei, mājokļiem un nodarbinātībai, kā arī bagātības veidošanas iespēju ziņā saglabājas pastāvīgas un strukturālas atšķirības, kuru dēļ rasializētām grupām tiek liegtas vienlīdzīgas līdzdalības iespējas sabiedrībā un paaudzēm ilgi turpinās nabadzības un marginalizācijas cikli; tā kā vairākās dalībvalstīs satraucošā ātrumā ir palielinājusies gan nevienlīdzība mājokļu pieejamības jomā, gan bezpajumtnieku skaits[40];

BT. tā kā Komisijai būtu jāizpēta, kādi pasākumi ir jāveic, lai ES varētu pievienoties Eiropas Sociālajai hartai;

BU. tā kā ir iesniegti priekšlikumi Eiropas Padomei un tās dalībvalstīm pieņemt ECTK protokolu, kurā tiktu nostiprinātas tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi;

BV. tā kā spriedumā lietā *KlimaSeniorinnen* pret Šveici ECT atzina, ka valstu nespēja veikt atbilstošus pasākumus klimata pārmaiņu mazināšanai var būt ECTK 8. pantā noteikto tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpums; tā kā nolēmumā ir uzsvērta steidzamā nepieciešamība papildināt ECTK ar tiesiski nostiprinātām tiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, tādējādi nodrošinot konsekvenci, paredzamību un sabiedrības aizsardzību;

BW. tā kā dažas dalībvalstis ir publicējušas vēstuli par ECTK aizsargāto pamattiesību interpretāciju;

BX. tā kā Eiropas cilvēktiesību standarti ir tiesības, principi un

---

39 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419.

40 https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html.

pienākumi, kas noteikti ES Līgumos, konvencijās un ES tiesību aktos un kas atspoguļo kopīgu izpratni par minimālajiem aizsardzības līmeņiem; tā kā starptautiskie cilvēktiesību standarti ir cilvēktiesību aizsardzības minimālās normas, ko starptautiskā sabiedrība ir oficiāli apstiprinājusi ar vispārējiem līgumiem, starptautiskajām paražu tiesībām un vispārpieņemtiem principiem; tā kā šādi standarti ir saistoši vai nodrošina valstīm norādes, kā izturēties pret cilvēkiem;

Pamattiesības ir apdraudētas

1. mudina Komisiju un dalībvalstis ievērot un veicināt LES 2. pantā noteiktās ES vērtības; turklāt mudina Komisiju pildīt savus pienākumus, piemēram, sistemātiski veikt rūpīgus novērtējumus par ietekmi uz pamattiesībām, sagatavojot un iesniedzot tiesību aktu priekšlikumus, vajadzības gadījumā sākt pārkāpuma procedūras un izmantot paātrinātās procedūras tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams;

2. mudina Komisiju pilnveidot gada ziņojumus par Hartas piemērošanu, sniedzot ES mēroga pārskatu par Hartas īstenošanu, tostarp novērtējumu par atbilstību tās noteikumiem un ieteikumus dalībvalstīm, kā arī skaidrāk iezīmējot turpmākos pasākumus saistībā ar konstatētajām problēmām pamattiesību jomā;

3. pauž bažas par to, ka atšķirīgas valstu interpretācijas noved pie dažu Hartas noteikumu neatbilstīgas piemērošanas, kā uzsvērts *FRA* 2025. gada ziņojumā par pamattiesībām; aicina Komisiju veikt efektīvus pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu un vienotu Hartas piemērošanu visā ES, un aicina tās dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, izraudzīties valstu kontaktpunktus, lai nodrošinātu, ka valstu tiesību akti, politika un ES finansētie projekti pilnībā atbilst Hartai; uzskata, ka ES iestādēm būtu aktīvāk jānorāda uz pamattiesību pārkāpumiem un jāaicina dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai tos novērstu; aicina uzlabot izpratnes veicināšanas kampaņas ES un valstu līmenī, tostarp sadarbībā ar *FRA*, lai cilvēki varētu pilnībā izprast un izmantot savas tiesības;

4. atzinīgi vērtē *FRA* lomu pamattiesību situācijas uzraudzībā ES, politikas veidotāju atbalstīšanā, nodrošinot datus, analīzi un konsultācijas, kā arī sekmējot pamattiesību ievērošanu un veicinot to īstenošanu ar spēkā esošajiem un turpmākajiem ES tiesību aktiem un politiku; uzsver, ka *FRA* ir jānodrošina ar papildu cilvēkresursiem un finanšu resursiem, lai tā varētu pilnībā un efektīvi pildīt tai uzticētos pienākumus;

5. aicina Komisiju turpināt uzlabot esošo instrumentu, tostarp uzraudzības un novērtēšanas mehānismu, efektivitāti un saskaņotību;

atzīst Kopīgo noteikumu regulā[41] paredzēto horizontālo veicinošo nosacījumu īpaši būtisko nozīmi Hartas sistemātiskas piemērošanas nodrošināšanā un Savienības programmu saskaņošanā ar Hartu un LES 2. pantā noteiktajām ES vērtībām; uzsver, ka ir jānodrošina lielāka pārredzamība un ieinteresēto personu līdzdalība;

Demokrātija spriedzes apstākļos

6. atkārtoti norāda, ka demokrātijas lejupslīde, uzbrukumi tiesu iestāžu neatkarībai un draudi pilsoniskajai telpai nav atsevišķi atgadījumi, bet gan daļa no sistēmiskas tiesiskuma vājināšanās tendences vairākās dalībvalstīs, kā apstiprināts *FRA* 2025. gada ziņojumā par pamattiesībām un Komisijas 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu; uzsver, ka šī tendence apdraud dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos un iekšējā tirgus pienācīgu darbību;

7. ar bažām norāda uz *FRA* un Eiropas Padomes dokumentēto pieaugošo politisko iejaukšanos tiesu iestāžu darbībā, tiesnešu un prokuroru vajāšanu un disciplinārlietu izmantošanu, lai ierobežotu neatkarīgu tiesu iestāžu amatpersonu iespējas brīvi paust savu viedokli; atgādina, ka daļējas vai simboliskas reformas vairākās dalībvalstīs, piemēram, Ungārijā, nevar aizstāt patiesu tiesu iestāžu neatkarību, efektīvas korupcijas apkarošanas garantijas un pilnīgu pilsoniskās sabiedrības tiesību ievērošanu; uzsver, ka šie aspekti ir cieši saistīti ar pamattiesību aizsardzību, tostarp tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, vienlīdzību likuma priekšā un tiesu iestāžu pieejamību, kā noteikts Hartas 20. un 47. pantā;

8. atkārtoti aicina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par ES mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām iestāžu nolīguma veidā, kas aptvertu visas LES 2. pantā noteiktās Savienības vērtības, tostarp paredzot pastāvīgu politikas ciklu starp ES iestādēm un iekļaujot vienotā un izpildāmā satvarā visus esošos instrumentus, tostarp LES 7. panta procedūru, tiesiskuma mehānismu un ziņojumu par tiesiskumu, Nosacītības regulu, Kopīgo noteikumu regulu un pārkāpuma procedūras;

9. aicina Komisiju sistemātiski izmantot un stingri īstenot Nosacītības regulu, lai nodrošinātu, ka ES līdzekļi netiek izmantoti tādā veidā, kas veicina LES 2. pantā noteikto vērtību pārkāpumus;

---

41 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

10. aicina ES iestādes iesaistīties dialogā ar Eiropas Padomi un valstu valdībām, lai nodrošinātu cilvēktiesību aizsardzības efektivitāti arī turpmāk; atgādina, ka visiem Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un ka tajos ir jārespektē šo tiesību un brīvību būtība;

11. mudina dalībvalstis, jo īpaši tās, kurās ir ievērojams skaits neizpildītu ECT spriedumu, paātrināt to izpildi un izveidot pārredzamus valsts uzraudzības mehānismus, lai nodrošinātu šo spriedumu pilnīgu izpildi; aicina Komisiju un Padomi stiprināt sadarbību ar Eiropas Padomi, lai veicinātu šo spriedumu efektīvu izpildi;

12. pauž nopietnas bažas par to, ka Ungārija turpina sistemātiski neievērot LES 2. pantā noteiktās vērtības, jo LES 7. panta 1. punktā paredzētā procedūra tai tiek piemērota jau kopš 2018. gada, taču nav panākts reāls progress; uzsver, ka šāda pastāvīga demokrātijas standartu un pamattiesību vājināšanās apdraud uzticēšanos Savienībai kā vērtību kopienai; pauž nožēlu par tiesu iestāžu neatkarības, mediju plurālisma un akadēmiskās brīvības tīšu vājināšanu, ārkārtas pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu un vēršanos pret pilsonisko sabiedrību un LGBTIK+ personām; norāda, ka Komisijas 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu un *FRA* 2025. gada ziņojumā ir apstiprināts, ka līdzsvara un atsvara sistēmas darbība ir pasliktinājusies vēl vairāk, ka korupcija ir plaši izplatīta un ka netiek ievēroti Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumi; mudina Komisiju un dalībvalstis sākt LES 7. panta 2. punktā paredzēto procedūru; aicina Padomi pieņemt konkrētām valstīm adresētus ieteikumus ar skaidriem termiņiem un izmērāmiem kritērijiem;

13. atgādina, ka rīcības brīvības izmantošana būtu jāpakļauj tiesu kontrolei vai citām neatkarīgām pārbaudēm; aicina dalībvalstis izveidot mehānismus, lai novērstu rīcības brīvības ļaunprātīgu izmantošanu un sodītu par to, un sniegt atbilstīgu pamatojumu attiecībā uz pieņemtajiem lēmumiem, jo īpaši gadījumos, kad tie skar personu tiesības;

14. atgādina, ka saskaņā ar ANO tiesībaizsardzības standartiem tiesībaizsardzības iestādēm vispirms jāizmanto nevardarbīgi līdzekļi[42]; šajā sakarībā aicina dalībvalstis ievērot ANO tiesībaizsardzības standartus; atgādina, ka tiesībaizsardzības iestādes ir pilnībā atbildīgas par tām uzticēto pienākumu izpildi; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai visi iespējamie tiesībaizsardzības iestāžu pārmērīga spēka izmantošanas un diskriminējošas attieksmes gadījumi tiktu izmeklēti pārredzami, neatkarīgi un efektīvi; aicina Komisiju ieviest ES mēroga pamatnostādnes tiesībaizsardzības

42 https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training5Add1en.pdf.

iestāžu izmantoto ieroču atlasei, testēšanai un izmēģināšanai, pamatojoties uz ANO standartiem, ieteikumiem un pamatprincipiem; aicina dalībvalstis vākt datus par visiem spēka izmantošanas gadījumiem, kā arī to cēloņiem un sekām;

15. pauž nopietnas bažas par pieaugošo korupcijas līmeni, kas novērots vairākās dalībvalstīs, kā arī par korupcijas lietām, kurās iesaistītas augsta līmeņa amatpersonas un politiķi; mudina dalībvalstis apkarot korupciju un pilnībā ievērot *GRECO* ieteikumus, tostarp tās piektās novērtēšanas kārtas ieteikumus par augstākās izpildvaras amatpersonām un tiesībaizsardzības iestādēm, citu attiecīgo starptautisko un Eiropas struktūru, tostarp Eiropas Prokuratūras (*EPPO*), ieteikumus, kā arī ieteikumus, kas izriet no ANO un Eiropas Padomes pretkorupcijas konvencijām;

16. atzinīgi vērtē Korupcijas apkarošanas direktīvu un aicina nodrošināt tās efektīvu, savlaicīgu un vērienīgu īstenošanu, lai stiprinātu cīņu pret korupciju;

17. aicina dalībvalstis nodrošināt publisko izdevumu un politiskā finansējuma pārredzamību un aizsargāt trauksmes cēlējus, kuri atklāj korupciju publiskajās iestādēs un privātajā sektorā;

18. aicina Komisiju veikt visaptverošu novērtējumu par Trauksmes cēlēju direktīvas īstenošanu un veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu tās pilnīgu un pareizu transponēšanu;

19. pauž nopietnas bažas par mediju brīvības un žurnālistu un mediju darbinieku drošības situācijas pasliktināšanos vairākās dalībvalstīs, jo īpaši tajās, kas 2025. gada pasaules preses brīvības indeksā bija ierindotas viszemāk, kā arī par pieaugošajiem draudiem redakcionālajai neatkarībai un žurnālistu profesionālajai integritātei, tostarp spiedienu, uzbrukumiem un politisko iejaukšanos šajās jomās;

20. atgādina, ka mediju brīvība un plurālisms, tostarp kvalitatīvi, ilgtspējīgi, pārredzami finansēti un neatkarīgi kā tradicionālie, tā digitālie ziņu mediji, neatkarīgie un pētnieciskie žurnālisti, faktu pārbaudītāji un pētnieki, kā arī spēcīgi un neatkarīgi sabiedriskie mediji ir demokrātiskas sabiedrības stūrakmens, garantija pret varas ļaunprātīgu izmantošanu un pretlīdzeklis dezinformācijai;

21. nosoda dažu dalībvalstu valdību izmantotās represīvās stratēģijas, piemēram, *SLAPP*, nomelnošanas kampaņas, valdības atbalstīto oligarhu pieaugošo ietekmi un mediju īpašumtiesību pieaugošo koncentrāciju, kas var būtiski ietekmēt mediju plurālismu un redakcionālo neatkarību visā ES, kā arī valsts kontroli pār sabiedriskajiem medijiem, pilsonisko sabiedrību un akadēmiskajām iestādēm, jo tas viss veicina mediju un akadēmiskās brīvības turpmāku pasliktināšanos;

22. pauž nožēlu par to, ka dažās dalībvalstīs augsta līmeņa amatpersonas arvien biežāk ierobežo saziņu ar nozīmīgākajiem medijiem; uzsver, ka šādas darbības ierobežo gan mediju brīvību, gan pārredzamību un var veicināt dezinformācijas izplatīšanos publiskajā telpā; uzsver, ka valsts amatpersonām ir īpaša atbildība nodrošināt dialogu ar sabiedrību; uzsver, ka valsts amatpersonu izplatītā dezinformācija vai publiski uzbrukumi žurnālistiem ir arvien lielāka problēma, kas veicina labvēlīgu vidi propagandai, polarizācijai, naida runai un pat naida noziegumiem; aicina visas amatpersonas atzīt un pildīt savus pienākumus publiskās komunikācijas jomā un izteikties cieņpilni, balstoties faktos un ievērojot profesionālu pieeju;

23. pauž nožēlu par sistēmiskajiem trūkumiem pret žurnālistiem vērstu noziegumu izmeklēšanā un saukšanā pie atbildības par tiem vairākās dalībvalstīs; uzsver, ka ir steidzami vajadzīgi stingrāki aizsardzības pasākumi un stabils tiesiskais regulējums, lai aizsargātu žurnālistus; uzsver, ka, neizmeklējot žurnālistu atklātos noziegumus un nesaucot pie atbildības par tiem, viņi ir pakļauti paaugstinātam apdraudējuma un vardarbības riskam; mudina valstu iestādes izbeigt nesodāmību, veicot rūpīgu un pārredzamu izmeklēšanu un īstenojot kriminālvajāšanu; atzinīgi vērtē *Ján Kuciak*, *Daphne Caruana Galizia* un *Giorgos Karaivaz* pētnieciskās žurnālistikas jomā paveikto darbu; aicina kompetentās iestādes visbeidzot nodrošināt, ka vainīgie tiek saukti pie atbildības;

24. stingri nosoda visu veidu vardarbību, draudus, iebiedēšanu un novērošanu, kas vērsta pret žurnālistiem, kā arī žurnālistu vajāšanu un kriminālatbildības noteikšanu par viņu darbu; aicina dekriminalizēt neslavas celšanu; uzsver, ka žurnālistes tiek īpaši pakļautas uzbrukumiem un ka tas rada bažas; uzsver, ka šāda naidīga žurnālistu darba vide var novest pie pašcenzūras vai atturēt cilvēkus izvēlēties žurnālista karjeru;

25. aicina Komisiju, dalībvalstis, kandidātvalstis un iespējamās kandidātvalstis nekavējoties efektīvi garantēt drošību un aizsardzību žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem, tostarp tiem, kas atklāj korupciju valsts pārvaldes augstākajos līmeņos;

26. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt brīvu, neatkarīgu un plurālistisku mediju darbību; uzsver, ka ir jānodrošina sabiedriskajiem medijiem stingra tiesiskā aizsardzība, garantējot to redakcionālo neatkarību, piešķirot tiem stabilu finansējumu un pasargājot tos no politiskas ietekmes un iejaukšanās, lai tie varētu efektīvi un objektīvi kalpot sabiedrības interesēm; aicina Komisiju cieši uzraudzīt šādas norises visā ES un risināt pašreizējās problēmas;

27. atgādina par vairākiem gadījumiem, kad žurnālisti, kas ir ES pilsoņi, pildot savus profesionālos pienākumus trešās valstīs, tostarp kandidātvalstīs, ir aizturēti, pamatojoties uz safabricētām

apsūdzībām; mudina Komisiju un dalībvalstis saskaņā ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2022/758 pastiprināt centienus, lai palīdzētu atbrīvot šos patvaļīgi aizturētos žurnālistus un nodrošinātu viņu drošu atgriešanos; aicina Komisiju pievērst īpašu uzmanību žurnālistu nepamatotas aizturēšanas gadījumiem kandidātvalstīs, tostarp Turcijā, un tiesvedībai pret Zviedrijas žurnālistu Joakim Medin;

28. mudina Komisiju nodrošināt Eiropas Mediju brīvības akta pilnīgu un pareizu īstenošanu; turklāt mudina Komisiju un dalībvalstis garantēt ātru un pienācīgu *SLAPP* novēršanas direktīvas īstenošanu un veikt efektīvus pasākumus, lai izbeigtu visas *SLAPP* lietas visā ES;

29. aicina dalībvalstis ievērot Eiropas Padomes Žurnālistu drošības platformas ieteikumu stiprināt trimdā esošo žurnālistu aizsardzību, tostarp paredzēt aizsardzības pasākumus pret Interpola sarkano paziņojumu ļaunprātīgu izmantošanu;

30. atgādina, ka 16 ES dalībvalstis nesen ir apņēmušās stiprināt atbalstu informācijas un neatkarīgo mediju integritātei; atzīst, ka vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas īpašus rīcības plānus un veikušas pasākumus, lai izveidotu īpašas atbalsta struktūras žurnālistu drošības uzlabošanai;

Pamattiesību, demokrātijas un tehnoloģiju saikne

31. uzsver ES pieaugošu tendenci, ka vēlēšanu procesā iejaucas gan vietējie, gan ārvalstu dalībnieki; aicina Komisiju regulāri veikt tematisku analīzi par instrumentiem, kas pieejami dalībvalstīm un ko tās izmanto, lai apkarotu dezinformāciju un ārvalstu iejaukšanos saistībā ar vēlēšanu procesiem, atzīstot, ka šādi draudi kaitē pamattiesībām, tostarp tiesībām saņemt un izplatīt informāciju, demokrātiskajai līdzdalībai un brīvām un taisnīgām vēlēšanām;

32. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka visos pasākumos, ko ES īsteno, lai aizsargātos pret ārvalstu īstenotu iejaukšanos un informācijas manipulāciju, ir ietvertas stingras un skaidras pamattiesību, tostarp vārda brīvības, ievērošanas garantijas; pieņem zināšanai Komisijas neseno ierosinājumu par demokrātijas vairoga mehānismu un pauž nodomu konstruktīvi iesaistīties tā turpmākajā izstrādē;

33. aicina Komisiju izvērtēt, vai ES ierobežojošie pasākumi, kas noteikti pret vairākiem akadēmiskajiem mācībspēkiem, zinātniekiem un analītiķiem, atbilst ES tiesību aktiem un Hartas 11. pantā paredzētajām samērīguma un nepieciešamības prasībām un vai tie ir izstrādāti tā, lai līdz minimumam samazinātu to ietekmi uz ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām; atgādina, ka ir

jāgarantē tiesības tikt uzklausītam[43];

34. aicina Komisiju un dalībvalstis garantēt DPA, Mākslīgā intelekta akta[44] un Politiskās reklāmas pārredzamības un mērķorientēšanas regulas[45] efektīvu īstenošanu un izpildi, tostarp nodrošinot pienācīgus cilvēkresursus un tehniskos resursus, lai aizsargātu turpmāko vēlēšanu integritāti ES;

35. atzīst digitālo tehnoloģiju svarīgo lomu informācijas pieejamības un demokrātiskās līdzdalības veicināšanā; uzsver, ka sociālo mediju platformu uzņēmējdarbības modelis, kura pamatā ir mikromērķorientēšana, var veicināt atkarību izraisošu uzvedību un pastiprināt sabiedrību polarizējoša satura izplatīšanos, radot būtisku nelabvēlīgu ietekmi attiecībā uz pamattiesībām, piemēram, bērna tiesībām, tiesībām uz personas datu aizsardzību, līdztiesību un nediskrimināciju; uzsver, ka sociālo mediju platformas bieži tiek izmantotas ārvalstu iejaukšanās un hibrīduzbrukumu īstenošanai, jo tās būtiski pastiprina ietekmi uz sociālo kohēziju un demokrātiskajiem procesiem; uzsver, ka šīs problēmas ir jārisina plašākas ES noturības sistēmas ietvaros;

36. aicina Komisiju noteikt stingrākus ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu riska novērtēšanas un mazināšanas pienākumus un nodrošināt efektīvus turpmākos pasākumus; mudina Komisiju saglabāt stingru nostāju attiecībā uz mēģinājumiem vājināt DPA un turpināt notiekošo izmeklēšanu attiecībā uz lielu tiešsaistes platformu darbību;

37. uzsver problēmas, ko rada ģeneratīvā MI sarunboti, tostarp šo sistēmu potenciālu to mijiedarbības rezultātā nodarīt kaitējumu cilvēku kognitīvajām spējām; uzskata, ka jauno tehnoloģiju, tostarp MI sistēmu, pamatā ir jābūt pārredzamības, izskaidrojamības, taisnīguma un pārskatatbildības principiem, kā arī atbilstošiem aizsardzības pasākumiem algoritmiskajās sistēmās, piemēram, neatkarīgu ietekmes novērtējumu veikšanai, lai nepieļautu diskriminācijas un pastāvošās nevienlīdzības padziļināšanos; piekrīt ANO ģenerālsekretāra viedoklim, ka algoritmiem vieniem pašiem

---

43 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact.

44 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

45 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu (OV L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

nevajadzētu noteikt, kādai informācijai cilvēki var piekļūt, un ka tehnoloģiju uzņēmumiem būtu jānodrošina, ka to izmantotos algoritmus un satura ieteikumu sistēmas izstrādā un izmanto tā, lai neapdraudētu pamattiesības un demokrātiskās vērtības;

38. atgādina, ka saskaņā ar DPA 27. pantu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem savos noteikumos ir jāizklāsta galvenie to ieteikumu sistēmās izmantotie parametri, visas lietotājiem pieejamās iespējas šos parametrus mainīt vai pielāgot, kā arī jāsniedz skaidrojums par to, kāpēc lietotājam tiek piedāvāts konkrēts saturs; mudina tiešsaistes starpniekus izbeigt praksi apzināti veicināt sabiedrības polarizāciju peļņas gūšanas nolūkā;

39. uzsver, ka tiešsaistes platformām var būt negatīva ietekme uz bērnu pamattiesībām un psihoemocionālo veselību; uzsver nepieciešamību aizsargāt bērnus tiešsaistē un aicina Komisiju cieši uzraudzīt, vai spēkā esošais tiesiskais regulējums var efektīvi novērst šīs problēmas, īpašu uzmanību pievēršot skaidri formulētas bērnu tiesību un pamattiesību perspektīvas nodrošināšanai šādos novērtējumos; uzsver, ka gaidāmajam Digitālā taisnīguma aktam ir efektīvi jāaizsargā bērni tiešsaistē un jānodrošina viņu tiesību ievērošana; turklāt aicina Komisiju nodrošināt augstu privātuma un drošības līmeni bērniem un labāk aizsargāt viņus no kaitīga un nelikumīga satura un no reklāmām, kuru pamatā ir profilēšana;

40. atzinīgi vērtē paziņojumu par pirmo ES mēroga izmeklēšanu par sociālo mediju ietekmi uz labbūtību un aicina Komisiju paātrināt šo procesu;

41. aicina uzlabot sabiedrības medijpratību un digitālo pratību, jo tas ir visefektīvākais aizsardzības līdzeklis pret manipulācijām; mudina dalībvalstis skolu un universitāšu mācību programmās iekļaut medijpratību un digitālo pratību, pilsonisko izglītību, Eiropas vēsturi, pamattiesību ievērošanu, kritisko domāšanu un sabiedrības līdzdalības veicināšanu, atzīstot tos par būtiskiem faktoriem jēgpilnai līdzdalībai demokrātiskajā dzīvē un pamattiesību, tostarp vārda brīvības un tiesību saņemt informāciju, efektīvai īstenošanai; uzsver nepieciešamību paralēli strādāt pie tā, lai palielinātu informētību par to, kā cīnīties pret dezinformāciju, un veicināt digitālo pratību; aicina izstrādāt saskaņotu ES medijpratības un digitālās pratības stratēģiju ar projektiem, kas nodrošina taustāmus un vērienīgus rezultātus visā ES;

42. pauž nožēlu par to, ka valstu izlūkdienesti arvien biežāk novēro neatkarīgos medijus un žurnālistus; stingri nosoda dažu valstu valdību mēģinājumus attēlot neatkarīgus medijus un žurnālistus kā radikalizācijas virzītājspēkus vai ierobežot to darbu, tos pasludinot par apdraudējumu sabiedrībai vai valsts drošībai;

43. atkārtoti norāda, ka novērošana jāveic saskaņā ar tiesību aktiem, tai

jākalpo likumīgam mērķim un jābūt nepieciešamai un samērīgai, ņemot vērā apdraudējumu, ko tā rada pamattiesībām un demokrātijai; pauž nožēlu par to, ka dažu dalībvalstu tiesiskais regulējums nenodrošina pietiekami skaidrus, efektīvus un visaptverošus aizsardzības pasākumus attiecībā uz atļaujas piešķiršanu veikt novērošanu, kā arī pietiekamus tiesiskās aizsardzības mehānismus pret šādu novērošanu; uzsver, ka visiem novērošanas pasākumiem ir jābūt pakļautiem pienācīgai tiesu kontrolei un efektīvai uzraudzībai; pauž bažas par jauniem gadījumiem, kad "valsts drošības" apsvērumi tiek nepamatoti izmantoti, lai attaisnotu spiegprogrammatūras uzstādīšanu un izmantošanu un nodrošinātu absolūtu slepenību un pārskatatbildības trūkumu; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, kas atbilst EST judikatūrai, par to, ka vienkārša atsaukšanās uz valsts drošību nevar tikt interpretēta kā neierobežots atbrīvojums no ES tiesību aktu ievērošanas un ka šādos gadījumos ir jāsniedz skaidrs pamatojums; aicina Komisiju veikt atbilstošus turpmākus pasākumus gadījumos, kad norādes liecina par atsaukšanās uz valsts drošību ļaunprātīgu izmantošanu; atgādina, ka demokrātiskā sabiedrībā, kas ievēro tiesiskumu, šādai novērošanai valsts drošības vārdā jābūt drīzāk izņēmumam, nevis ierastai praksei;

44. atkārtoti aicina dalībvalstis[46] ievērot visus *PEGA* un Venēcijas komisijas ieteikumus, kuros sniegti svarīgi norādījumi par to, kā nodrošināt pamattiesību un tiesiskuma ievērošanu un demokrātisko uzraudzību; uzsver, ka intruzīvas novērošanas gadījumos ir jānodrošina pilnīga pārskatatbildība un pārredzamība; mudina Komisiju reaģēt uz pieaugošajiem draudiem, ko rada spiegprogrammatūras tehnoloģijas; aicina īstenot efektīvu tiesisko uzraudzību, lai nodrošinātu, ka novērošana nekad netiek izmantota pret žurnālistiem, aktīvistiem vai politiskajiem oponentiem;

45. mudina pabeigt ES pievienošanos ECTK; atgādina, ka EST savā Atzinumā Nr. 2/13 ir konstatējusi vairākus juridiskus šķēršļus ES pievienošanās procesam, un uzsver, ka ir svarīgi tos novērst, lai nodrošinātu savlaicīgu un sekmīgu pievienošanos; uzsver, ka šis solis ir būtisks, lai saskaņotu ES tiesisko regulējumu ar visaugstākajiem cilvēktiesību aizsardzības standartiem;

Pamattiesību ievērošana pie robežām un migrācijas politika

46. atgādina, ka jaunais tiesiskais regulējums ES Migrācijas un patvēruma pakta ietvaros paredz pārskatītus noteikumus par patvēruma procedūrām, robežu pārvaldību un solidaritāti; uzsver – lai to efektīvi īstenotu, ir pilnībā jāievēro pamattiesības; uzsver, ka arī turpmāk ir cieši jāuzrauga pamattiesību ievērošana;

47. aicina ES un dalībvalstis, jo īpaši to kompetentās iestādes, savā

---

46 Jo īpaši Grieķiju, Kipru, Itāliju, Ungāriju, Poliju un Spāniju.

migrācijas politikā pildīt starptautiskās saistības un pienākumus cilvēktiesību jomā, veicināt ātru izmeklēšanu, cieši uzraudzīt šīs politikas ietekmi uz pamattiesībām gan spēkā esošā tiesiskā regulējuma ietvaros, gan turpmāko tiesību aktu izstrādē un atturēties no tādas migrācijas politikas pieņemšanas, kas padziļina nevienlīdzību un atstumtību; mudina ES un dalībvalstis ņemt vērā neaizsargātu grupu situāciju un īpašās vajadzības; aicina izveidot mehānismu šo pienākumu izpildes uzraudzībai;

48. aicina dalībvalstis pilnībā un savlaicīgi īstenot Migrācijas un patvēruma paktu; uzsver, ka ir jāievēro īstenošanas termiņš; ar bažām norāda, ka dažas dalībvalstis nav darījušas pietiekami daudz, lai ievērotu īstenošanas termiņu, tostarp attiecībā uz noteikumiem pamattiesību jomā, un mudina turpināt atbalsta sniegšanu un sadarbību, lai nodrošinātu tā pilnīgu īstenošanu; uzsver, ka starptautiskajās tiesībās ir atzīts, ka patvēruma meklēšana ir likumīga darbība un ka līdz ar to patvēruma meklētāju nevar patvaļīgi aizturēt tikai tāpēc, ka viņš meklē patvērumu; atgādina, ka patvēruma meklētāju aizturēšanai ir jābūt galējam līdzeklim, ja nav iespējams efektīvi piemērot mazāk ierobežojošus alternatīvus pasākumus; uzsver, ka jebkurai patvēruma meklētāju aizturēšanai ir jānotiek izņēmuma kārtā, tai jābūt nepieciešamai un samērīgai un to var veikt, vienīgi pamatojoties uz individuālu novērtējumu īpašu iemeslu dēļ, kas paredzēti ES tiesību aktos;

49. stingri nosoda pamattiesību pārkāpumus pie robežām, kā arī sliktu izturēšanos un vardarbību no valsts iestāžu un struktūru, piemēram, tiesībaizsardzības iestāžu un robežsardzes, puses; norāda, ka par šādu praksi bieži vien netiek ziņots un tā netiek izmeklēta; turklāt norāda, ka vairākas dalībvalstis joprojām saskaras ar ievērojamu spiedienu pie savām ārējām robežām; uzsver, ka šo problēmu risināšanai ir vajadzīga koordinēta Eiropas līmeņa reakcija, tostarp racionalizētas un efektīvas procedūras, pilnībā ievērojot piemērojamo ES un starptautisko tiesisko regulējumu;

50. atkārtoti uzsver starptautiskajās jūras tiesībās noteikto pienākumu palīdzēt briesmās nonākušām personām un steidzami aicina Komisiju un dalībvalstis izveidot pastāvīgas un koordinētas meklēšanas un glābšanas operācijas, nodrošinot ātru izkāpšanu krastā; turklāt aicina dalībvalstis veikt visus iespējamos pasākumus, lai glābtu jūrā briesmās nonākušu cilvēku dzīvības; turklāt aicina nodrošināt, ka meklēšanas un glābšanas operācijas var tikt īstenotas saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām un ka šīs operācijas, ja iespējams, tiek koordinētas starp attiecīgajiem dalībniekiem, tostarp dalībvalstu iestādēm, attiecīgajām ES aģentūrām un attiecīgajiem nevalstiskajiem dalībniekiem;

51. atgādina, ka iespējamu pamattiesību pārkāpumu gadījumos var

piemērot Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras regulas[47] 46. pantu; aicina šo aģentūru proaktīvi un pilnībā izmantot visus tās rīcībā esošos instrumentus, jo īpaši iespēju piemērot minētās regulas 46. pantu iespējamu pamattiesību pārkāpumu gadījumos;

52. mudina dalībvalstis pienācīgi ņemt vērā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra ieteikumus, kas sniegti viņa ziņojumā "Protecting the Defenders: Ending repression of human rights defenders assisting refugees, asylum seekers and migrants in Europe" ("Aizsargāt aizstāvjus: izbeigt represijas pret cilvēktiesību aizstāvjiem, kas palīdz bēgļiem, patvēruma meklētājiem un migrantiem Eiropā")[48]; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai publiskajās diskusijās tiktu ievērota cieņpilna attieksme pret cilvēku, vienlaikus uzsverot, cik svarīgas ir uz faktiem balstītas un ar atbildīgu attieksmi veidotas publiskas debates par migrāciju un patvērumu; stingri nosoda atkārtotus pret bēgļiem un migrantiem vērstus izteikumus;

Ar dzimumu saistīta vardarbība, sieviešu tiesības un LGBTIK+ personu tiesības

53. stingri nosoda straujo lejupslīdi sieviešu un LGBTIK+ personu tiesību jomā vairākās dalībvalstīs; aicina Komisiju un dalībvalstis aizsargāt un veicināt dzimumu līdztiesību un pamattiesības, tostarp vēršoties pret dezinformāciju un organizētām kampaņām, kuru mērķis ir ierobežot šīs tiesības, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu vienlīdzīgu dzimumu pārstāvību;

54. mudina Komisiju un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai apkarotu pret dzimumu līdztiesību un tiesībām, tostarp pret LGBTIK+ personām, vērstas kustības, un veikt padziļinātu izpēti, uzraudzību un analīzi par šo kustību ietekmi, lai gūtu skaidrāku izpratni par to darbībām, koordināciju un finansēšanas stratēģijām; uzsver, ka šāda izpratne ir būtiska, lai saglabātu iekļaujošu un iecietīgu Eiropu, kuras pamatā ir LES 2. pantā noteiktās vērtības;

55. mudina Komisiju nodrošināt, ka jaunajā DFS ES finansējums netiks darīts pieejams pret dzimumu līdztiesību un pret tiesībām vērstām grupām, kuru mērķis ir apturēt progresu sieviešu tiesību un LGBTIK+ personu tiesību jomā, kā arī nevienai grupai vai projektam, kas neievēro ES vērtības un Hartā noteiktās pamattiesības; turklāt mudina Komisiju cieši uzraudzīt, kā dalībvalstīs tiek īstenots dalītā pārvaldībā esošais finansējums, kas paredzēts dzimumu līdztiesības veicināšanai un pilsoniskās sabiedrības, tostarp sieviešu nevalstisko

---

47 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

48 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

organizāciju, atbalstam, lai nodrošinātu, ka uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus šā finansējuma saņemšanai netiek apzināti apturēti vai kavēti;

56. pauž nopietnas bažas par to, ka dažās dalībvalstīs pastiprinās uzbrukumi LGBTIK+ kopienai un centieni ierobežot šo cilvēku pamattiesības; uzsver, ka šie uzbrukumi ir pretrunā tiesībām uz nediskrimināciju, tiesībām uz vienlīdzību likuma priekšā un tiesībām uz vienlīdzīgu aizsardzību likuma priekšā bez diskriminācijas; aicina ES un dalībvalstis apkarot visu veidu vardarbību un diskrimināciju, kas vērsta pret LGBTIK+ personām, un novērst atšķirības aizsardzībā, kuru iemesls ir aizsardzības pasākumu nekonsekventa īstenošana dalībvalstīs; atzinīgi vērtē jauno LGBTIK+ līdztiesības stratēģiju 2026.–2030. gadam un aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt tās ātru īstenošanu; aicina dalībvalstis atjaunot vai pieņemt jaunus valsts rīcības plānus vai stratēģijas attiecībā uz LGBTIK+ personām, lai ES iniciatīvas papildinātu ar efektīviem valsts līmeņa pasākumiem;

57. uzsver, ka dzimuma juridiskās atzīšanas procedūru trūkums ir pamattiesību pārkāpums; nosoda konversijas praksi, piemēram, praksi, kuras mērķis ir mainīt vai apspiest personas seksuālo orientāciju, dzimumidentitāti un/vai dzimuma pašizpausmi, jo tā ir pamattiesību pārkāpums, un mudina Komisiju vērsties pret šādu praksi ar konkrētām darbībām; turklāt šajā sakarībā mudina Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu, ar ko tiktu aizliegta konversijas prakse visās ES dalībvalstīs, kā turpinājumu Eiropas pilsoņu iniciatīvai “Konversijas prakses aizliegums Eiropas Savienībā”;

58. pauž dziļas bažas par diskriminējošiem pasākumiem, kas dažās dalībvalstīs ieviesti, aizbildinoties ar cīņu pret “LGBTIK+ propagandu”, un kas veicina satraucošu pret LGBTIK+ personām vērstu naida noziegumu un naida runas pastiprināšanos; uzsver šādu pasākumu negatīvo ietekmi uz vārda brīvību un pulcēšanās brīvību; uzsver, ka šīs darbības veicina diskrimināciju un ir pretrunā ES tiesību aktiem; uzsver LGBTIK+ personu pašnoteikšanās tiesību un attiecīgās judikatūras nozīmi šajā jomā;

59. aicina visas dalībvalstis aizsargāt LGBTIK+ personu tiesības saskaņā ar ES tiesību aktiem, Hartu, kā arī EST un ECT judikatūru; aicina Komisiju, izmantojot visus tās rīcībā esošos mehānismus, novērst to, ka pastāvīgi netiek īstenoti EST spriedumi, kas saistīti ar LGBTIK+ personu pamattiesībām;

60. atgādina, ka vairākās dalībvalstīs joprojām pastāv juridiski šķēršļi viendzimuma partnerattiecību, vecāku stāvokļa un laulību pārrobežu atzīšanai; brīdina, ka šāda prakse kavē LGBTIK+ ģimeņu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā un ir pretrunā tiesiskuma principam, kas paredz nediskriminācijas tiesību aktu piemērošanā,

tādējādi skaidri apliecinot, ka LGBTIK+ personām netiek nodrošināta vienāda aizsardzībā visās dalībvalstīs; aicina dalībvalstis juridiski atzīt viendzimuma partnerattiecības, ja tās to vēl nav izdarījušas; aicina Komisiju pārstrādāt Direktīvu 2004/38/EK[49], lai tajā skaidri ietvertu privātās un ģimenes dzīves tiesību pārrobežu atzīšanu; uzsver, ka visi bērni likuma priekšā ir vienlīdzīgi un ka dalībvalstīm ir jārīkojas bērnu interesēs;

61. atgādina par Parlamenta pilnvarām attiecībā uz Vecāku stāvokļa regulu, kas paredz vecāku stāvokļa atzīšanu visā ES neatkarīgi no ģimenes veida; aicina dalībvalstis pēc iespējas drīz pieņemt Vecāku stāvokļa regulu, lai nodrošinātu juridisko noteiktību vecākiem un bērniem visā ES un garantētu, ka vecāku stāvoklis, kas noteikts vienā ES dalībvalstī, tiek automātiski atzīts visā Savienībā; mudina Komisiju nodrošināt personu brīvas pārvietošanās tiesību, bērna tiesību, uzturēšanās tiesību un ģimenes atkalapvienošanās tiesību pilnīgu ievērošanu Eiropas Savienībā, ļaujot visiem pilsoņiem baudīt vienlīdzīgas tiesības un tās izmantot pilnībā;

62. atzinīgi vērtē ES sieviešu tiesību ceļvedi un tam pievienoto Deklarāciju par dzimumlīdztiesīgas sabiedrības principiem; tomēr pauž nožēlu par stingru finansiālo saistību trūkumu; pauž bažas par nepietiekamo apņēmību aizsargāt un stiprināt Savienību, kurā valda līdztiesība

63. uzsver, ka ar dzimumu saistīta vardarbība gan tiešsaistē, gan bezsaistē ir smags un plaši izplatīts nodarījums, kā arī pamattiesību un vienlīdzības likuma priekšā principa pārkāpums; aicina Komisiju un dalībvalstis vērsties pret visu veidu ar dzimumu saistītu vardarbību gan tiešsaistē, gan bezsaistē;

64. pauž bažas par to, ka ar dzimumu saistītas kibervardarbības veidi un izpausmes turpina attīstīties; uzsver, ka intīma rakstura materiālu publiskošana bez piekrišanas un naida runa ir daži no visizplatītākajiem kibervardarbības veidiem; uzsver, ka ir jāizstrādā pasākumi, lai novērstu un apkarotu mizogīnisku vērtību izplatīšanosP, kas negatīvi ietekmē dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesības; uzsver, ka ir vajadzīga padziļinātāka izpratne par piespiedu celibāta parādību un ideoloģiju un ka profilaksei ir īpaši būtiska nozīme, īstenojot aktīvāku politiku, lai cīnītos pret šādām parādībām un ar tām saistītajiem vēstījumiem;

65. mudina Komisiju un dalībvalstis novērst aizvien pieaugošo potenciālo

---

49 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

kaitējumu un atturošo ietekmi, ko jaunās tehnoloģijas, tostarp mākslīgais intelekts, var radīt cietušajiem, un ieviest preventīvus un atbalsta pasākumus; turklāt mudina Komisiju rīkoties, lai novērstu plaši izplatīto vardarbību tiešsaistē, kas vērsta pret sievietēm un kas ir kļuvusi par arvien lielāku šķērsli sieviešu līdzdalībai sabiedriskajā dzīvē un vienlīdzīgai pārstāvībai; šajā sakarībā mudina Komisiju un dalībvalstis pilnībā un pienācīgi īstenot attiecīgos tiesību aktus, jo īpaši Direktīvu par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu[50] un DPA;

66. pauž dziļu nožēlu un nosodījumu par naida noziegumu un naida runas izplatīšanos, tostarp sociālajos medijos; uzsver, ka naida noziegumi un naida runa nopietni apdraud demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības; uzsver un stingri nosoda to, ka nedemokrātiskas kustības un politiķi izmanto vārda brīvību un informācijas brīvību, lai leģitimizētu naida runu, dezinformāciju un žurnālistu un minoritāšu iebiedēšanu, tādējādi nopietni apdraudot demokrātiskās debates un pamattiesības; uzsver, ka vārda brīvība ir jāīsteno saskaņā ar tiesību aktiem un Hartas 11. pantu un to nevar izmantot kā ieganstu demokrātijas un pamattiesību ierobežošanai;

67. mudina Komisiju un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai apkarotu naida runu un naida noziegumus gan bezsaistē, gan tiešsaistē, jo īpaši gadījumos, kad šāda rīcība var pāraugt vardarbībā, tostarp ar dzimumu saistītā vardarbībā; turklāt uzsver, ka ir svarīgi izveidot ES tiesisko regulējumu naida noziegumu un naida runas apkarošanai, tostarp gadījumos, kad to pamatā ir dzimumidentitāte un seksuālā orientācija; mudina Komisiju veikt turpmākus pasākumus saistībā ar LGBTIK+ līdztiesības stratēģiju 2026.–2030. gadam; atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu paplašināt LESD 83. panta 1. punktā minēto ES noziegumu sarakstu, iekļaujot tajā naida runu un naida noziegumus, un tādējādi uzsver nepieciešamību nodrošināt stingru ES krimināltiesisko regulējumu šajā jomā;

68. mudina Padomi paplašināt LESD 83. panta 1. punktā minēto pašreizējo ES noziegumu jomu sarakstu, iekļaujot tajā naida runu un naida noziegumus; aicina Padomi šajā sakarībā piemērot pārejas klauzulu; aicina Komisiju būt gatavai sākt procedūras otro posmu un ierosināt direktīvu par naida runas un naida noziegumu apkarošanu gan bezsaistē, gan tiešsaistē, ņemot vērā Parlamenta nostāju šajā jautājumā[51];

69. uzsver, ka piekļuves seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un ar to saistītajām tiesībām, tostarp tiesībām uz drošu un likumīgu abortu,

---

50 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1385 (2024. gada 14. maijs) par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (OV L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

51 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_EN.html.

trūkums vai šādas piekļuves liegšana ir ar dzimumu saistītas vardarbības veids un cilvēktiesību un pamattiesību pārkāpums; mudina Komisiju aktīvi strādāt pie tā, lai tiktu nodrošināta plaša piekļuve seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un ar to saistītajām tiesībām; atkārtoti aicina iekļaut Hartā tiesības uz drošu un likumīgu abortu;

70. mudina Komisiju nodrošināt pienācīgus turpmākos pasākumus saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu „Mana balss, mana izvēle – par drošu un pieejamu abortu” un iesniegt priekšlikumu par finanšu mehānismu, lai atbalstītu dalībvalstis, kuras vēlas sniegt drošus seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumus, tostarp nodrošināt iespēju droši un likumīgi veikt abortu, tām sievietēm, kurām ES joprojām nav pieejami šādi pakalpojumi;

71. uzsver, ka ES joprojām nav izvarošanas definīcijas, kuras pamatā būtu piekrišanas trūkums; aicina dalībvalstis nodrošināt, lai ne tiesību aktos, ne praksē netiktu pieņemts, ka piekrišana ir dota tikai tāpēc, ka nav fiziskas pretošanās seksuālai rīcībai, neatkarīgi no tā, vai vainīgais ir draudējis ar fizisku vardarbību vai to izmantojis un vai cietušais ir intīmās attiecībās ar vainīgo vai precējies ar šo personu; turklāt mudina dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, savos tiesību aktos iekļaut izvarošanas definīciju, kuras pamatā ir brīvprātīgas piekrišanas trūkums un kura atbilst Stambulas konvencijai un attīstībā esošajiem starptautiskajiem standartiem; aicina Komisiju iesniegt priekšlikumu šādas definīcijas noteikšanai ES līmenī; atkārtoti norāda, ka seksuālā vardarbība, tostarp izvarošana, ir smags cilvēktiesību un cilvēka cieņas pārkāpums;

72. atgādina par dokumentu kopumu, kas publicēts saistībā ar notiesāto dzimumnoziedznieku Jeffrey Epstein un kas liecina, ka ir veikti neskaitāmi noziegumi un ka līdz ar to pastāv plašs līdzatbildīgo loks; norāda, ka ir labi dokumentēts, ka J. Epstein bija izveidojis tīklu, kurš aptvēra varas centrus visā Eiropā un kurā bija iesaistīti karalisko ģimeņu locekļi, augstākā līmeņa diplomāti un politiķi; nosoda to, ka vēl nav konstatēts, cik daudzas šajā tīklā iesaistītās personas zināja par cilvēku tirdzniecību, bērnu seksuālu izmantošanu, krāpšanu un finanšu noziegumiem vai bija šajos nodarījumos iesaistītas; uzsver, ka nopietnas bažas rada ne tikai tas, ka šīs personas joprojām nav sauktas pie atbildības, bet arī tas, ka pilnīgas pārskatatbildības trūkums apdraud tiesiskumu un sabiedrības uzticēšanos demokrātiskajām iestādēm; uzsver, ka šādas lietas ar pārrobežu raksturu būtu jāskata ES līmenī; apšauba ES spēju izmeklēt, novērst un apkarot sarežģītus pārrobežu noziegumus, ko veikuši sabiedrības elites pārstāvji; mudina Komisiju nekavējoties uzdot Eiropolam – ES noziedzības novēršanas ekspertu centram – sadarbībā ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai un valstu iestādēm izmeklēt un analizēt šo noziedzīgo darbību raksturu, kā arī apzināt personas, kuras var saukt pie atbildības;

73. mudina dalībvalstis valsts tiesību aktos oficiāli atzīt feminicīdu par atsevišķu ar dzimumu saistītu noziegumu, pieņemt un īstenot visaptverošas stratēģijas tā novēršanai un apkarošanai, nodrošināt efektīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu visos gadījumos, kā arī nodrošināt specializētus patvēruma centrus, konsultēšanu un kompensācijas mehānismus cietušo radiniekiem;

74. visstingrākajā veidā nosoda izvarošanas un citu seksuālās vardarbības veidu izmantošanu kā kara ieroci un atgādina, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām šādas darbības var tikt atzītas par kara noziegumiem vai noziegumiem pret cilvēci; mudina pastiprināt starptautiskos centienus dokumentēt šos noziegumus un uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt piekļuvi drošam un likumīgam abortam seksuālās vardarbības upuriem, tostarp sievietēm, kas kara apstākļos cietušas no izvarošanas;

75. aicina visas dalībvalstis ratificēt Stambulas konvenciju; pauž dziļas bažas par to, ka ir dalībvalstis, kuras to vēl nav ratificējušas, un par mēģinājumiem izstāties no Stambulas konvencijas; uzsver, ka šīs norises ir antidemokrātisku spēku visā ES ilgstoši īstenotu dezinformācijas kampaņu par šīs konvencijas darbības jomu un mērķiem rezultāts;

Ieslodzītie un ieslodzījuma apstākļi

76. atgādina, ka Hartas 4. pantā un ECTK 3. pantā noteiktais spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās aizliegums ir absolūts, no tā nav pieļaujamas atkāpes un tas pilnībā attiecas uz visām personām, tostarp tām, kurām ir atņemta brīvība; mudina dalībvalstis garantēt, ka Eiropas Komitejas spīdzināšanas novēršanai un valstu preventīvo struktūru pārstāvji var neierobežoti apmeklēt visas apcietinājuma vietas un ka to ieteikumi tiek pilnībā īstenoti;

77. ar bažām norāda, ka dažās dalībvalstīs pirmstiesas apcietinājums tiek izmantots pārmērīgi vai bez pietiekama pamatojuma; mudina dalībvalstis nodrošināt, ka brīvības atņemšana pirms tiesas tiek piemērota tikai kā galējais līdzeklis, pilnībā ievērojot ECTK standartus un nevainīguma prezumpciju, stiprināt tiesu iestāžu īstenoto uzraudzību un periodiski pārskatīt aizturēšanas lēmumus;

78. stingri nosoda sistemātisko ieslodzījuma vietu pārpildītību, medicīniskās aprūpes trūkumu tajās un pirmstiesas apcietinājuma nelikumīgu pagarināšanu; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka tiek pilnībā ievēroti Nelsona Mandelas noteikumi, ANO Konvencija pret spīdzināšanu un tās fakultatīvais protokols, kā arī Eiropas cietumu noteikumi, uzlabojot ieslodzījuma apstākļus visos cietumos un pieņemot preventīvus un rehabilitācijas pasākumus, tostarp nepilngadīgo ieslodzījuma iestādēs, kā arī novēršot pārpildītību, nodrošinot piekļuvi veselības aprūpei un

psiholoģiskajam atbalstam un stiprinot pašnāvību novēršanas pasākumus; uzsver, ka cilvēka cieņas aizsardzība ir būtisks sabiedrības demokrātijas kvalitātes rādītājs;

79. aicina Komisiju vērsties pret nopietniem pārkāpumiem cietumos saskaņā ar ES pienākumu ievērot LES 2. pantā noteiktās vērtības;

Pilsoniskā sabiedrība ir apdraudēta

80. atgādina, ka saskaņā ar LES 11. panta 2. punktu ES iestādēm ir jāuztur atklāts, pārredzams un strukturēts dialogs ar PSO un pārstāvības apvienībām; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt efektīvus apspriešanās procesus saskaņā ar labas pārvaldības standartiem, sekmēt iedzīvotāju un PSO iesaistīšanos un efektīvu līdzdalību politikas veidošanā, tostarp jautājumos, kas saistīti ar pamattiesību aizsardzību un veicināšanu, un atbalstīt to spēju līdzdarboties ES politikas veidošanā, vienlaikus nodrošinot pārredzamību un pilnīgu piemērojamo noteikumu ievērošanu;

81. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt ilgtspējīgu, elastīgu un pieejamu finansējumu PSO un tiesu iestāžu pieejamību;

82. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu ļaut nākamajā DFS pārdalīt iesaldētos līdzekļus PSO un uzsver, ka ir jāgarantē, lai daļu no šādiem resursiem varētu novirzīt organizācijām, kas veicina pamattiesības un citas ES vērtības dalībvalstīs, kurām paredzētie līdzekļi joprojām ir iesaldēti; atgādina, cik svarīga nozīme ir programmai "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (*CERV*), lai aizsargātu un veicinātu tiesības un vērtības, kas noteiktas Līgumos, Hartā un piemērojamajās starptautiskajās cilvēktiesību konvencijās, jo īpaši atbalstot PSO un sekmējot pilsonisko un demokrātisko līdzdalību, lai uzturētu un pilnveidotu atklātu, tiesībās balstītu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību; uzskata, ka jaunajai programmai *AgoraEU* ir jābūt vismaz tikpat vērienīgai kā programmai "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības";

83. atzinīgi vērtē Komisijas ES stratēģiju pilsoniskajai sabiedrībai; turklāt atzinīgi vērtē to, ka stratēģija ir vērsta uz PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem un ietver tādas darbības kā efektīvas un jēgpilnas sadarbības stiprināšana ar pilsonisko sabiedrību, atvērtas, drošas un veicinošas pilsoniskās telpas nodrošināšana, sniedzot atbalstu un aizsardzību, tostarp samazinot PSO administratīvo slogu uz vietas, kā arī PSO atbalstīšana ar pienācīgu, ilgtspējīgu un pārredzamu finansējumu; mudina Komisiju nodrošināt šīs stratēģijas pilnīgu īstenošanu un, izstrādājot savus ziņojumus par tiesiskumu, sistemātiski uzraudzīt pilsoniskās telpas situāciju;

84. pauž dziļas bažas par to, ka vairākās dalībvalstīs turpina samazināties pilsoniskā telpa un pastiprinās PSO un cilvēktiesību aizstāvju vajāšana, kas jo īpaši skar PSO un cilvēktiesību aizstāvjus, kuri darbojas rasisma apkarošanas, klimata taisnīguma, LGBTIK+

personu tiesību, sieviešu tiesību un migrācijas jomā; norāda, ka šīs grupas saskaras ar dažādiem apdraudējumiem, tostarp ar juridiskiem un finanšu ierobežojumiem, finansējuma apturēšanu, nomelnošanas kampaņām, iebiedēšanu un krimināLatbildības noteikšanu saistībā ar to darbību; paužnožēlu par to, ka pulcēšanās, vārda un biedrošanās brīvības ierobežojumi bieži vien nesamērīgi ietekmē konkrētas grupas vai pilsoniskās aktivitātes;

85. uzsver, ka tiesības uz mierīgu pulcēšanos, biedrošanās un vārda brīvība, kā arī humanitāro un eksakto zinātņu brīvība ir pamattiesības, ko aizsargā starptautiskās un ES tiesības, un ka tās ir būtiskas demokrātijai; uzsver, ka biedrošanās brīvība, kas garantēta Hartas 12. pantā un ECTK 11. pantā, ir demokrātiskas sabiedrības stūrakmens;

86. nosoda krimināLatbildības noteikšanu humānās palīdzības darbiniekiem un aktīvistiem saistībā ar viņu darbu; mudina dalībvalstis nodrošināt, ka par humānās palīdzības sniegšanu neaizsargātām personām netiek noteikta krimināLatbildība; atgādina, ka ES tiesību akti ir jāsaskaņo ar Eiropas un starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, un aicina Komisiju un dalībvalstis novērst situācijas, kad šāda saskaņošana netiek nodrošināta;

87. ar bažām norāda, ka vairākas dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis ir īstenojušas nesamērīgus pasākumus pret humānās palīdzības darbiniekiem un aktīvistiem; stingri nosoda “ārvalstu aģentu likumu” izmantošanu, lai apspiestu opozīciju un vērstos pret PSO un ierobežotu to darbību, radot atturošu ietekmi uz pilsonisko sabiedrību un cilvēktiesību aizstāvjiem; nosoda dažās dalībvalstīs pret miermīlīgām demonstrācijām īstenotos nesamērīgos pasākumus, tostarp preventīvus aizliegumus, pārmērīga spēka izmantošanu un protestētāju aizturēšanu, lai radītu atturošu ietekmi; aicina dalībvalstis atturēties no nesamērīgas tiesvedības izmantošanas pret tiem, kas piedalās miermīlīgās demonstrācijās;

88. mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt iespējas īstenot tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos, atturēties no tādu pasākumu ierosināšanas vai īstenošanas, kuriem varētu būt atturoša ietekme uz pilsonisko telpu, ar bažām norādot, ka šādi mēģinājumi ir novēroti dažās dalībvalstīs, un veicināt veselīgas debates par jebkuru sabiedrībai svarīgu jautājumu; nosoda jebkādu praksi, kurai ir atturoša ietekme uz miermīlīgām demonstrācijām, piemēram, pārmērīga spēka izmantošanu, novērošanu un tiesu iestāžu īstenotu vajāšanu;

89. aicina Komisiju izveidot ES ātrās reaģēšanas mehānismu, lai atbalstītu apdraudētās PSO un cilvēktiesību aizstāvjus, kas aizsargā un veicina ES vērtības; aicina Komisiju izveidot Eiropas pilsoniskās telpas indeksu, lai novērtētu, vai pilsoniskajai sabiedrībai ir labvēlīga vide, un katru gadu ziņotu par situāciju šajā jomā; turklāt aicina

nodrošināt visiem ES Pārredzamības reģistrā iekļautajiem subjektiem paredzētā finansējuma pārredzamību;

90. mudina dalībvalstis īstenot Komisijas Ieteikumu (ES) 2022/758 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību[52];

Strukturālais rasisms un diskriminācija

91. atgādina, ka ES Līgumos un Hartā ir noteiktas ES pilnvaras un pienākums apkarot diskrimināciju un veicināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām personām; aicina Komisiju novērst trūkumus ES diskriminācijas novēršanas regulējumā un mudina dalībvalstis pilnībā un pienācīgi īstenot spēkā esošos ES diskriminācijas novēršanas tiesību aktus;

92. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu atteikties no ieceres atsaukt ierosināto horizontālo diskriminācijas novēršanas direktīvu; atkārtoti aicina nekavējoties atsākt diskusijas Padomē par minēto direktīvu un mudina dalībvalstis panākt vienošanos par to;

93. atzīst un nosoda strukturālā rasisma pastāvēšanu ES, ko veicina publiskajās debatēs uzturēti stereotipi un kas noved pie minoritāšu diskriminācijas visās viņu dzīves jomās; pauž dziļas bažas par ES individuālā, strukturālā un institucionālā līmenī pastāvošo rasismu un ksenofobiju, kā arī par pieaugošo diskrimināciju pret arābiem[53], melnādainajiem eiropiešiem[54], Āzijas izcelsmes cilvēkiem[55], ebrejiem[56], musulmaņiem[57] un romiem[58]; mudina dalībvalstis apkarot diskrimināciju visos līmeņos;

94. uzsver, ka ir jācīnās pret jebkādām diskriminācijas izpausmēm, nodrošinot vienlīdzību likuma priekšā; pauž bažas par to, ka dažās dalībvalstīs nav panākts pietiekams progress vienlīdzības un diskriminācijas novēršanas tiesību aktu īstenošanā; pauž nožēlu par

---

52 Komisijas Ieteikums (ES) 2022/758 (2022. gada 27. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību”) (OV L 138, 17.5.2022., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.

54 https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview.

55 https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu.

56 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.

57 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first∂=1&cid=900537.

58 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.

to, ka, lai arī ir spēkā tādi ES tiesību akti kā Direktīva 2000/78/EK par vienlīdzīgu attieksmi[59], joprojām pastāv nepilnības juridiskajā regulējumā, tā īstenošanā un izpildes nodrošināšanā, kas liedz cietušajiem piekļuvi pienācīgiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem; atgādina, ka dalībvalstu tiesiskajos regulējumos ir jānostiprina vienlīdzīgas attieksmes princips un jānodrošina efektīva piekļuve tiesu iestādēm visām personām; aicina Komisiju rīkoties gadījumos, kad šie principi netiek ievēroti;

95. uzsver, ka piekļuvei ES līdzekļiem vajadzētu būt atkarīgai no pilnīgas pamattiesību, tostarp nediskriminācijas principa, ievērošanas, un aicina pārredzami iezīmēt līdzekļus, lai garantētu ilgtermiņa atbalstu PSO, kas darbojas cilvēktiesību un līdztiesības jomā;

96. mudina dalībvalstis, jo īpaši Ungāriju, pārskatīt visus tiesību aktus vai politikas virzienus, kas diskriminē LGBTIK+ personas un varavīksnes ģimenes; aicina Ungāriju nodrošināt, ka valsts konstitucionālo un tiesisko regulējumu nevar ļaunprātīgi izmantot, lai apstrīdētu ES tiesību pārākumu vai stigmatizētu minoritātes, atsaucoties uz "nacionālo identitāti"; stingri nosoda to, ka Ungārijā joprojām tiek piemērots tā dēvētais bērnu aizsardzības likums, kas rada tiešu diskrimināciju un ir pretrunā Hartas 7., 11., 21. un 24. pantam[60]; aicina Komisiju steidzami izvērtēt Ungārijas tiesību aktu par vietējās identitātes aizsardzību atbilstību ES tiesību aktiem, jo īpaši Rasu vienlīdzības direktīvai un Hartai;

97. aicina Komisiju veikt visus nepieciešamos pasākumus, tostarp sākt pārkāpuma procedūras, ja ir konstatēti pārkāpumi; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka vietējā mājokļu un uzturēšanās politikā pilnībā tiek ievēroti vienlīdzības un nediskriminācijas principi un ka tā nenoved pie etniskās vai sociālekonomiskās segregācijas;

98. uzsver, ka ES tiesību pārākums ir Savienības darbības un tiesiskuma ievērošanas visās dalībvalstīs pamatprincips, kuru visas dalībvalstis apņemas ievērot, pievienojoties ES; mudina visas dalībvalstis ievērot pašreizējo EST un ECT judikatūru; aicina Komisiju rūpīgi uzraudzīt, kā dalībvalstis īsteno EST un ECT spriedumus, īpašu uzmanību pievēršot spriedumiem nediskriminācijas, dzimumu līdztiesības un minoritāšu tiesību jomā;

99. aicina Komisiju turpmākajos gados nākt klajā ar jaunām un

---

59 Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

60 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.

vērienīgām līdztiesības un rasisma apkarošanas stratēģijām, kurās cita starpā būtu iekļauti Parlamenta ieteikumi, lai efektīvi novērstu diskrimināciju neatkarīgi no tās pamata un visās dzīves jomās; uzsver, ka ir jānodrošina visaptveroša un koordinēta pieeja visām esošajām un turpmākajām stratēģijām, satvariem un rīcības plāniem, lai maksimāli palielinātu sinerģiju un nodrošinātu to īstenošanas saskaņotību;

100. aicina visas dalībvalstis pieņemt un pilnībā īstenot savus valsts rasisma apkarošanas rīcības plānus vai stratēģijas ar vērienīgiem standartiem, tostarp skaidriem mērķiem, termiņiem un budžetu; aicina Komisiju sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību izveidot un uzturēt regulāras uzraudzības mehānismus;

101. uzsver, ka pret trešo valstu valstspiederīgajiem ES ir jāizturas nediskriminējoši; norāda, ka trešo valstu valstspiederīgajiem ir tiesības iesniegt pieteikumu starptautiskās aizsardzības saņemšanai saskaņā ar starptautiskajām un ES tiesībām, tostarp neizraidīšanas principu; aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstu centienus nodrošināt tiesiskuma un Hartā paredzēto pamattiesību ievērošanu un likumdevējiestāžu pieņemto tiesību aktu īstenošanu; uzsver, ka EST un ECT nolēmumi ir saistoši;

102. aicina Komisiju un dalībvalstis aizliegt profilēšanu pēc rases un citu diskriminējošu praksi, tostarp pie robežām, nodrošināt pietiekamus resursus iekļaujošām un uz tiesībām balstītām iniciatīvām un izveidot neatkarīgus uzraudzības, pārskatatbildības un sūdzību izskatīšanas mehānismus; aicina Komisiju ieviest saistošu ietekmes uz cilvēktiesībām un līdztiesību novērtēšanas sistēmu, lai novērstu algoritmisko diskrimināciju; turklāt aicina Komisiju un dalībvalstis novērst to, ka rasializētas kopienas nesamērīgi cieš no piesārņojuma, vides degradācijas un riskiem, kas saistīti ar klimatu;

103. aicina dalībvalstis izveidot valsts cilvēktiesību iestādes saskaņā ar ANO Parīzes principiem, garantēt to neatkarību un spēju efektīvi veikt savus uzdevumus, kā arī nodrošināt aizsardzību pret politisku iejaukšanos;

104. aicina dalībvalstis pilnībā īstenot Direktīvu (ES) 2024/1500[61] un

---

61 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1500 (2024. gada 14. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi un iespēju vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un profesijas jautājumos un ar ko groza Direktīvas 2006/54/EK un 2010/41/ES (OV L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

Direktīvu (ES) 2024/1499[62], kurās noteikti līdztiesības iestādēm piemērojamie minimālie standarti; aicina veikt konkrētus pasākumus, ar kuriem tiek garantēta līdztiesības iestāžu neatkarība un nodrošināta līdztiesības veicināšanas efektivitāte; mudina atbalstīt PSO uz līdztiesību vērstu izglītojošu iniciatīvu izstrādē un popularizēšanā, kā arī nodrošināt, ka tās sasniedz plašāku sabiedrību un ir viegli pieejamas;

105. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt efektīvus un visaptverošus pasākumus pret antisemītismu, ksenofobiju, rasismu, mizogīniju, homofobiju, transfobiju un jebkāda cita veida aizspriedumiem, neiecietību, diskrimināciju vai naida noziegumiem; turklāt aicina turpināt centienus gan ES, gan valstu līmenī, lai uzraudzītu un novērstu ar naidu saistītus noziegumus un sauktu pie atbildības par tiem, kā arī aizsargātu minoritātes;

106. ar bažām norāda uz *FRA* konstatējumiem, kas liecina par ievērojamu antisemītisma pieaugumu visā Savienībā, tostarp tiešsaistē, sabiedriskās vietās un vietējās kopienās; uzsver – daudzi ebreji norāda, ka nevēlas publiski atklāt savu identitāti un joprojām izjūt nedrošību mudina Komisiju un dalībvalstis stiprināt mehānismus antisemītisma novēršanai, ziņošanai par to un cietušo atbalstam, paātrināt ES stratēģijas antisemītisma apkarošanai īstenošanu un nodrošināt ES un valstu tiesību aktu pilnīgu izpildi, kā arī vajadzības gadījumā uzlabot izglītības, izpratnes veicināšanas un drošības pasākumus; stingri nosoda antisemītisma pieaugumu visā ES;

107. pauž bažas par to, ka dažās dalībvalstīs pieņemtā politika ir izraisījusi diskrimināciju pret konkrētām grupām, tostarp personu rases, ādas krāsas, etniskās piederības, valodas, reliģijas, invaliditātes vai seksuālās orientācijas dēļ; nosoda to, ka šāda politika ir novedusi pie diskriminējošas tiesiskās un tiesībaizsardzības prakses, kā arī pie tā, ka viedokļu paušana par politiskiem, reliģiskiem un citiem jautājumiem tiek padarīta nelikumīga vai par to tiek noteikta krimināltatbildība; aicina dalībvalstis atturēties no šādas prakses, kā arī no tādas politikas veidošanas un tādu tiesību aktu pieņemšanas, kas varētu radīt šādas sekas minētajām grupām;

---

62 Padomes Direktīva (ES) 2024/1499 (2024. gada 7. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret personām neatkarīgi no viņu rases vai etniskās piederības, vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jautājumos pret personām neatkarīgi no viņu reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas, vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos un attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, un ar ko groza Direktīvas 2000/43/EK un 2004/113/EK (OV L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

108. stingri nosoda jebkāda veida pret reliģiskajām kopienām vērstu diskrimināciju un naidīgumu, tostarp islamofobiju, kā arī citus visā ES sastopamos diskriminācijas un rasisma veidus, tostarp vardarbības aktus, iebiedēšanu, naida runu un naida simbolu izrādīšanu sabiedriskās vietās; aicina dalībvalstis un kandidātvalstis nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām minoritātēm tiesību aktu piemērošanā;

109. aicina Komisiju un dalībvalstis novērst diskrimināciju un sociālo atstumtību, ar ko saskaras neaizsargātas grupas, tostarp romi, un nodrošināt ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskā satvara efektīvu īstenošanu; mudina dalībvalstis īstenot ECT spriedumus par romu tiesībām un aicina Komisiju uzraudzīt to īstenošanu;

110. aicina Komisiju un dalībvalstis apkarot diskrimināciju, kas vērsta pret personām ar invaliditāti, un veicināt šo cilvēku pilnīgu iekļaušanu un līdzdalību sabiedrībā; turklāt aicina ES un dalībvalstis īstenot Personu ar invaliditāti tiesību komitejas ieteikumus, lai izbeigtu diskrimināciju pret visām personām ar invaliditāti un nodrošinātu, ka tās var vienlīdzīgi izmantot pamattiesības un pilnībā piedalīties visās sabiedrības dzīves jomās[63];

111. nosoda visu veidu vardarbību un piespiešanu, kas vērsta pret personām ar invaliditāti, jo īpaši piespiedu sterilizāciju, kas ir smags cilvēka cieņas un fiziskās neaizskaramības pārkāpums; aicina Komisiju un dalībvalstis vienmēr noteikt krimināltatbildību par piespiedu sterilizāciju, kas veikta invaliditātes vai rīcībspējas ierobežojumu dēļ, un nodrošināt atlīdzinājumu cietušajām personām; aicina izstrādāt ES rīcības plānu līdztiesības un intersekcionalitātes jomā; mudina atzīt nacionālās zīmju valodas un iekļaut tās ES daudzvalodības politikā;

112. aicina stiprināt ES Invaliditātes platformu kā pastāvīgu līdzdalības mehānismu politikas dialogā ar personu ar invaliditāti pārstāvības organizācijām; prasa Komisijai izveidot un uzturēt pārredzamu ES Personu ar invaliditāti tiesību stratēģijas 2021.–2030. gadam uzraudzības satvaru, nodrošinot ikgadēju publisku ziņošanu un jēgpilnu pilsoniskās sabiedrības iesaisti; uzsver, ka ES iestādēm ir jārāda piemērs, nodrošinot piekļūstamību, iekļaujošus personāla atlases procesus un būtisku cilvēku ar invaliditāti skaita palielinājumu ES administrācijas darbinieku vidū; atbalsta rīcības plāna invaliditātes jomā īstenošanu ES ārējā darbībā, nodrošinot, ka ES attīstības un humānās palīdzības programmās tiek pilnībā integrētas personu ar invaliditāti tiesības saskaņā ar Konvencijas par

---

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

personu ar invaliditāti tiesībām 32. pantu;

Sociālo un ekonomisko tiesību aizsardzība un negatīvās ietekmes uz vidi mazināšana

113. aicina Komisiju nodrošināt, ka ES līdzekļi, kas paredzēti sociālās iekļaušanas veicināšanai un dzīves līmeņa uzlabošanai, tostarp piekļuves nodrošināšanai cenas ziņā pieejamiem mājokļiem, kvalitatīvai izglītībai, sociālajam nodrošinājumam un veselības aprūpei, tiek izmantoti efektīvi un pārredzami; pauž bažas par nesenajiem līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem;

114. mudina Komisiju stiprināt uzraudzību, revīziju un tiešu kopienas iesaisti, lai garantētu, ka katrs euro sasniedz attiecīgos saņēmējus un palīdz patiesi uzlabot nelabvēlīgā situācijā esošu un marginalizētu grupu, tostarp etnisko minoritāšu un zaļās un digitālās pārkārtošanās skarto cilvēku, dzīves apstākļus; aicina dalībvalstis nodrošināt Eiropas Sociālās hartas, kā arī Eiropas sociālo tiesību pīlārā ietverto principu un tiesību ievērošanu; aicina Komisiju cieši uzraudzīt to īstenošanu un rīkoties nepietiekamas īstenošanas gadījumā;

115. pauž bažas par to, ka mājokļi tiek uzskatīti par preci; aicina uzlabot piekļuvi sociālajiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un pieņemt tiesībās balstītas ilgtermiņa stratēģijas mājokļu jomā, kas vērstas arī uz bezpajumtniecības novēršanu; mudina Komisiju nodrošināt, ka gaidāmajā ES cenas ziņā pieejamu mājokļu rīcības plānā prioritāte tiek piešķirta piekļūstamībai, pieejamībai cenas ziņā un energoefektivitātei, un apsvērt iespēju izveidot īpašu fondu;

116. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību, pārredzamību un līdzdalību vides jautājumos; prasa Savienības politikā integrēt pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt augstu vides aizsardzības līmeni un uzlabot vides kvalitāti, kā noteikts Hartas 37. pantā; atkārtoti prasa Hartā atzīt tiesības uz veselīgu vidi; mudina ES un dalībvalstis nekavējoties veikt pasākumus, lai ierobežotu klimata pārmaiņas; atkārtoti aicina Komisiju paplašināt *EPPO* pilnvaras, iekļaujot tajās noziegumus pret vidi;

117. atgādina, ka nabadzība ir cilvēka cieņas pārkāpums, kas apdraud Hartā un LESD 9. pantā atzīto pamattiesību pilnīgu īstenošanu; uzsver, ka tādēļ cīņai pret nabadzību ir jābūt īpaši svarīgai ES un visu dalībvalstu prioritātei; aicina nabadzības izskaušanas mērķus iekļaut attiecīgajās ES ekonomikas, sociālās un vides politikas jomās, izmantojot integrētu pieeju, kas saskaņota ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM Nr. 1); mudina Komisiju noteikt nabadzības izskaušanu par horizontālu mērķi nākamajā ES stratēģiskajā ciklā un izveidot skaidrus pārvaldības un uzraudzības mehānismus;

118. atkārtoti norāda, ka pienācīgi ienākumi ir priekšnoteikums cilvēka cienīgai dzīvei; norāda, ka, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu

Padomes ieteikumam par pienācīgiem minimālajiem ienākumiem, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu, ES direktīva par pienācīgiem minimālajiem ienākumiem varētu palīdzēt sasniegt mērķi līdz 2030. gadam visās dalībvalstīs vismaz uz pusi samazināt nabadzības līmeni;

119. aicina Komisiju izstrādāt Eiropas nabadzības novēršanas stratēģiju ar mērķi līdz 2035. gadam izskaust nabadzību, tostarp noteikt izmērāmus starpposma mērķrādītājus; mudina Komisiju izveidot ES nabadzības apkarošanas darba grupu, kuras mērķis būtu uzraudzīt gaidāmās ES nabadzības apkarošanas stratēģijas īstenošanu un koordinēšanu, kā arī sekot līdzi daudzdimensionālajai nabadzībai un nevienlīdzībai visās dalībvalstīs; aicina nodrošināt nabadzības skarto cilvēku un viņus pārstāvošo organizāciju strukturētu līdzdalību;

120. uzsver, ka nabadzības pamatā var būt tādi iemesli kā dzimums, vecums, invaliditāte, etniskā izcelsme, migrācijas statuss un nelabvēlīgi apstākļi laukos vai reģionos; aicina veikt mērķorientētus nabadzības novēršanas pasākumus; uzsver, ka intersekcionālās nabadzības apkarošanai ir nepieciešams visaptverošs pasākumu kopums, tostarp diskriminācijas novēršanas politika un pasākumi kvalitatīvas nodarbinātības veicināšanai, cenas ziņā pieejamu pakalpojumu nodrošināšanai un nodarbināmības uzlabošanai;

121. atzīst, ka nabadzības skarto cilvēku jēgpilna līdzdalība ir būtiska demokrātiskajai leģitimitātei un nabadzības apkarošanas politikas efektivitātei; aicina ES un valstu līmenī izveidot pastāvīgas dialoga struktūras ar PSO un sociālajiem partneriem, lai uzlabotu sociālo iekļaušanu;

Perspektīvas laikposmam pēc 2025. gada

122. atgādina, ka viens no ES projekta pīlāriem bija cilvēku labklājība, un uzskata, ka ES nevar ignorēt tās pamatā esošo sociālo un pamattiesību dimensiju, neraugoties uz attiecīgajām ģeopolitiskajām, drošības un sociālekonomiskajām problēmām; prasa Komisijai visās pašreizējās un turpmākajās ES politikas jomās pienācīgi ņemt vērā personu, tostarp visneaizsargātāko personu, labklājību un savā politiskās drošības darba kārtībā iekļaut nodrošinātību ar pārtiku un veselības drošību;

°

° °

123. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.